N°. 221*. A°. 1861.

MAANDAG 16 SEPTEMBER.

BUITENGEWONE
ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is ƒ 24 's jaars of ƒ 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels.... ƒ 1.—
Iedere regel meer. . . . . - 0.20
Andere Advertentiën per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cent. voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

KOLONIEN.

(Per Overland-Mail.)

BATAVIA 31 Julij.

Aan het algemeen overzigt van het Bataviaasch Handelsblad wordt het volgende ontleend:

„Van de hoofdplaats Batavia valt weinig meer mede te deelen dan dat men er veel verwacht. Allen, van den grootste tot den kleinste, verwachten per komende mail het berigt der benoeming van een nieuwen Gouverneur-Generaal, de kunstminnaars verwachten elken dag de opera-troep uit Mauritius, de avondwandelaars door Batavia's stik donkere straten verwachten met primo januarij gaslicht, de geheele gemeente verwacht de handelingen van het nieuwe Ministerie, waaronder vooral de dagbladen de drukperswet en — voor de toekomst — de kleinere ambtenaren verhooging van tractement. Deze laatsten — commiezen, onderwijzers. geëmploijeerden bij het postwezen, griffiers bij de landraden enz. — klagen bitter en met reden; de groote ambtenaren klagen op hunne beurt over toenemende vermindering van geschikte inferieuren en tusschen beider klagten bestaat een zeer in het oogloopend verband. Zoo leven allen in hoop voor de toekomst en het tegenwoordige biedt weinig aan dat belangstelling wekt.

„Voor sommigen werd de eentoonigheid een wijle afgewisseld door het eerste examen der leerlingen van het gymnasium Willem III. Was de verwachting niet groot, mogt zij — na zoo kort bestaan — niet groot zijn, zij is dan ook niet overtroffen, maar men vertrouwt dat de geachte directie krachtig zal handelen, wanneer naast het goede element in het onderwijzerspersoneel ook een onbruikbaar bestanddeel mogt zijn ingeslopen.

„Overigens werd de eenzelvige rust der hoofdplaats door niets geschokt dan door eene ligte aardschudding, volgens de waarneming van een fijngevoelig berigtgever in de Java-Bode vertikaal bevonden. en die zich, maar in wat heviger mate, in het Bantamsche als horizontaal heeft doen kennen. een zeldzaam natuurverschijnsel voor Batavia, dat even als de aanhoudende zware regens bewijs is van den *„abnormalen toestand"* van Java — ten minste gedurende deze drooge mousson.

„De regens doen natuurlijk veel schade aan den arbeid op de suikerfabrieken, en niet minder aan de tweede gewassen, hetgeen vooral de pogingen der door den watersnood geteisterde gewesten, om door aanplant daarvan de toenemende schaarschte der levensmiddelen te verligten, voor een groot deel verijdelt.

„Op dit sombere jammertooneel wordt een enkele lichtstraal geworpen door den feestelijken terugkeer van den ouden regent van Banjoemas in zijnen dalem, nadat hij — door den watersnood daaruit verdreven — maanden lang op de begraafplaats zijner vaderen had gehuisd. Door zijn voorbeeld aangemoedigd, begint nu de uitgeweken en verslagen bevolking hare verlaten dessa's weder te betrekken, om allengs door de vruchten van haren arbeid op nieuw in eigen onderhoud te voorzien. Intusschen is en wordt daar en elders, door de doelmatige tusschenkomst des bestuurs en de liefdadigheid der burgers, van Kolonie en Moederland het nijpendst gebrek afgeweerd, en ook de lijdende Europesche ingezetenen schijnen — op een enkele ontevredene na — als uit éénen mond de waarde der hun geschonken hulp dankbaar te erkennen. De door de ramp getroffen ambtenaren zijn door het Gouvernement met drie maanden tractement boven hunne gewone bezoldiging begiftigd en ook den residenten en regenten is eene belangrijke schadevergoeding geschonken.

„Heeft Nederland — wij nemen aan uit onbekendheid — bij vorige rampen die Indië troffen weinig mededeelzaamheid geoefend en voortdurend zich meer om de toeëigening van het batig saldo, dan om Indië's dringendste behoeften bekommerd, en maakte dit velen onzer afkeerig om Nederland in den jongsten watersnood te begiftigen — men moet thans erkennen, dat het onze geringe verwachting heeft beschaamd.

„Echter is de toekomst voor een groot deel der geteisterde streken nog donker. Op Midden-Java toch — de Indische pers heeft er langen tijd te vergeefs op gewezen — bestaat een toenemend gebrek aan transportmiddelen, eensdeels door achteruitgang van den veestapel, anderdeels door vermeerdering van producten voor den afvoer. De vele ondernemers in het binnenland kunnen hun suiker en koffij niet afvoeren door totaal gebrek aan de noodige transportmiddelen. De rijst, die het Gouvernement wil verzenden naar de plaatsen waar een volslagen gemis aan levensmiddelen bestaat, kan bijna niet derwaarts worden gebragt wegens gebrek aan transportmiddelen. En bekomt men deze eindelijk, dan staan de hooggerezen vrachten in sommige gevallen zelfs gelijk aan de waarde van het vervoerde artikel.

„Daarom is het plan gevormd om de overblijvende liefdegiften aan te wenden tot den aankoop elders van trekbeesten en den aanmaak van karren, ten einde over eenige maanden, als het gebrek het hoogste zal zijn geklommen, door die transportmiddelen den hongersnood zooveel mogelijk te keeren. Doch dat hulpmiddel is slechts tijdelijk. De Samarangsche Handels-vereeniging heeft op nieuw in haar pas uitgekomen handels-overzigt over 1860 aangetoond, dat oogenblikkelijk een spoorweg in Midden-Java *moet* worden aangelegd, zullen de producten aldaar niet ten laatste onvervoerd blijven liggen, de industrie en de bevolking niet uitgeput worden.

„De heer H. J. Lion — met nieuwen ijver hier werkzaam vooral voor de zaak der spoorwegen — heeft daarom aan de leden dier Handelsvereeniging voorgesteld eene associatie te vormen voor de bevordering van den aanleg van bedoelde spoorwegen, waarvoor bovendien — gelijk bekend is — reeds concessie is aangevraagd door den heer Poolman c. s. Men ziet hoe het hier niet zijn *„de sluimerende krachten die zich naar vrije industrie uitstrekken"* welke door het *Gouvernement* moeten worden aangewakkerd, maar hoe omgekeerd de sluimerende krachten van het *Gouvernement* behoefte hebben door de wakkere vrije industrie te worden opgewekt.

„Daartoe kan ook Nederland veel doen — het Nederlandsche Volk en zijne Vertegenwoordiging — wanneer het diep gevoelt dat het geen oproerige eisch van Indië is als het aanspraak maakt op een grooter deel van het batig saldo, geen zelfzuchtige overdrijving als het beweert meer behoefte aan spoorwegen te hebben dan Nederland, geen valsche schrikaanjaging als het de voordeelen, die Nederland van Java trekt, afhankelijk stelt van de opofferingen die Nederland voor Java doet.

„Wij durven dit woord tot Nederland rigten, omdat zijne thans betoonde liefdadigheid jegens Indië bewijst dat het billijk wil zijn, nu het Indië's klagten verstaat, en omdat een Minister van Kolonien is opgetreden, die jeugdigen ijver paart aan trouwhartige belangstelling in Indië. Wij — Indië en Nederland — wij willen het woord tot daad maken: *Één belang vereenigt ons!*

„Van de buiten-bezittingen valt alleen mede te deelen dat het meer en meer aan den dag komt, hoe treurig de zaken staan in Banjermassing. Van de mislukte expeditie van den majoor Schuak tegen Antassarie zijn uit particuliere berigten allerbedroevendste bijzonderheden bekend geworden. Van de 90 man is de helft gesneuveld of gewond. Op den zwaren terugtogt hebben de overgeblevene manschappen de twee laatste dagen volslagen gebrek gehad aan voedsel. Men weet dat de oorzaak van dit ongeval in geenen deele is te wijten aan den braven maar rampspoedigen aanvoerder en zijne dapperen, maar alleen aan het wegblijven van de hulp, door de hoofden van Koetei en Recompay toegezegd. De officieele courant heeft van dien rampspoedigen togt bijna niets medegedeeld, en zoekt de goede gemeente gerust te stellen door het berigt dat *„de Sultan* (van Koetei) *zich onmiddellijk bereid verklaard heeft tot het ondernemen van een tweeden togt in de eerste helft van augustus,"* zoodat men weder steun zocht in ijdele toezeggingen, die de vorige expeditie zoo duur zijn te staan gekomen, toezeggingen van eene zijde die hoogst waarschijnlijk meer de partij onzer vijanden kiest dan de onze. De particuliere berigten verraden ondanks de volharding der troepen een geest van mismoedigheid, die, bij zulke bittere teleurstelling, in het einde zelfs den bestgezinde moet vervullen. Verder schijnen het de berigten hierover eens te zijn, dat de groote fout bestaat in de versnipperingen der manschappen tot het bezetten van op zich zelf staande posten, waardoor geen mobiel leger kan worden gevormd, dat ten allen tijde oogenblikkelijk gereed is uit te trekken.

„Daardoor ontstaan onvoldoende expeditien en groot tijdverlies, dat den vijand gelegenheid geeft telkens te ontvlugten. De bezetting der posten zal zeker nuttig zijn, maar men brenge de twee spreekwoorden in toepassing: *men moet het ééne doen en het andere niet laten* en *wat het zwaarste is moet het zwaarste wegen.* Hoe langer men wacht met een beslissenden maatregel, hoe overmoediger en bekwamer de vijand wordt.

„Andere voorbeelden van overmoed leveren ons de jongste verhalen van zeeroof, gepleegd in de nabijheid van Billiton en aan de Westkust van Borneo. Een groot aantal menschen en goederen is daarbij buit gemaakt, en de uitslag der expeditien, met hoeveel ijver ook tegen de rooversprauwen bewerkstelligd, was, gelijk meestal, dat *„het bijna gelukt was haar in te halen."* Trouwens de zeeroof is een oude kwaal, die nu en dan wat heviger dan gewoonlijk uitbarst, en welke anderen met ons deelen."

Dezer dagen sloot de Ned. Ind. Zee- en Brand-Assurantie-Maatschappij haar 10de boekjaar met een dividend van 35 pct. of ƒ 175 uitdeeling per aandeel van ƒ 500.

Twee actien werden gisteren op publieke veiling verkocht voor 236 pct. zonder het dividend.

De Java Bank verhoogde het disconto op 8 pct.

— Gedurende de maand april 1861 is aan inkomende en uitgaande regten op Java en Madura ontvangen eene som van ƒ 896.443.03½. De ontvangst over de vier eerste maanden van 1861 bedraagt ƒ 3,270,583.22½. Hieronder is echter begrepen aan fictieve regten op Gouvernements-producten ƒ 401,670.31½ en aan terugbetaalde regten ƒ 38 190.44½. zoodat de zuivere ontvangst ƒ 2,830,722.46½ beloopt. Gedurende de eerste vier maanden van 1861 is meer ontvangen dan over denzelfden tijd in 1859 ƒ 723.048.17½ en over denzelfden tijd in 1860 ƒ 361.497.85.

— Gedurende de maand mei 1861 is aan inkomende en uitgaande regten op Java en Madura ontvangen eene som van ƒ 799,157.73. De ontvangst over de vijf eerste maanden van 1861 bedraagt ƒ 4,069,740.95½. Hieronder is echter begrepen aan fictieve regten op Gouvernements-producten ƒ 579 862.11 en aan terugbetaalde regten ƒ 40,707.79½, zoodat de zuivere ontvangst ƒ 3.449,171.0½ beloopt. Gedurende de eerste vijf maanden van 1861 is meer ontvangen dan over denzelfden tijd in 1859 ƒ 781,238.74½ en over denzelfden tijd in 1860 ƒ 225,260.64½.

— Uit een staat van den stand van het rijstgewas op Java onder ultimo junij jl., behoorende tot de Javasche Courant van 24 dezer, blijkt dat de oogst van dat gewas zeer gunstig is in Z. en O. kwartier Batavia, Buitenzorg, Preanger Regentschappen, Banjoewangie en Kediri; gunstig in W. kwartier Batavia. Cheribon, Tagal, Pekalongan, Japara, Rembang. Banjoemaas. Kadoe, Soerabaija, Pasoeroean, Djokdjokarta, Bezoekie, Madioen en Patjitan, en vrij gunstig in Bantam, Krawang, Samarang (behalve in de afdeeling Grobogan, waar zij ongunstig is uitgevallen) en Probolingo. Van Madura is geene opgave ontvangen.

— In de bestuursvergadering der Nederl.-Indische Maatschappij van nijverheid en landbouw, gehouden op dingsdag 30 julij jl., zijn benoemd tot gewoon lid de heer P. C. Lans; tot besturend lid de heer H. de Bruin, en tot secretaris de heer H. L. Janssen, in de plaats van den op zijn verzoek als zoodanig ontslagen mr. J. A. van der Chijs.

— Per stoomboot Padang, kapit. Guijot, zijn den 15 dezer door het postkantoor alhier verzonden: per overlandmail via Marseille 9234, Triëst 1811. Southampton 436 adressen; naar Singapore 1980. Banca 269, Palembang 422. Riouw 198, totaal 14 350 adressen.

— De Overlandpost, loopende tot 10 junij, is den 18 julij alhier aangekomen.

Door de Javasche Courant wordt het volgende medegedeeld:

Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo — junij/16 julij. De toestand van dit gewest is in den laatsten tijd zeer verbeterd. Het bestuur in de onderafdeelingen werkte geregeld, doch werd somwijlen belemmerd door de laauwheid en den minderen dienstijver van enkele inlandsche hoofden. De binnenlandsche handel was gering, zoowel ten gevolge van de restrictive bepalingen op den invoer van zout en andere levensbehoeften in de bovenstreken, als wegens de vrees der handelaren, om door zwervende benden muitelingen overvallen en beroofd te worden. De geest der aan ons gezag onderworpene bevolking was over het algemeen gunstig, hetgeen gebleken is bij de pogingen onzer vijanden, om in de afdeelingen Martapoera en Amoenthay eene reactie te bewerken. In de Tanah-Laut, Doeson en Bekompay, Kapoeas en Kahayan bleef de rust ongestoord. Ook van de Zuiderafdeeling bleven de tijdingen gunstig. Kiay Djaya Nagara, hoofd van Pemboeang, heeft in de maand junij met eenig gewapend volk een verkenningstogt in de Bovenlanden gedaan, zonder evenwel eenig spoor van vijandig gezinde Daijaks te ontdekken.

Volgens een aan den civiel-gezaghebber der Zuiderafdeeling gerigt schrijven van den pangeran Kentjana Ningrat van Kottawaringin zou de regerende Vorst van dat Rijk pangeran Katoe Anoem Herman Sjah reeds sedert eenigen tijd gevaarlijk ziek zijn.

Van de Oostkust bleven de tijdingen bevredigend. Voor zoover bekend is heerschte in de verschillende rijkjes aldaar eene gewenschte rust. Het vermoeden bestond evenwel, dat Koesan en Batoe-Litjin tot schuilplaatsen verstrekken aan de oproerlingen uit het oude Bandjermasinsche Rijk.

Op den 28 junij arriveerde van Batavia ter hoofdplaats de Gouvernements stoomer Java, met den staf en eene inlandsche compagnie van het 7de bataillon infanterie. Aldaar bleef alles rustig en kwamen in het begin van de maand julij weder een 30tal zwervelingen, waaronder een 4tal goesti's, uit de wildernissen terug om zich te onderwerpen. Ook te Martapoera bleef alles rustig, is weder de bedrijvigheid en het vertier van vroeger teruggekeerd, en droeg alles de blijken dat het vertrouwen is hersteld. Niettemin bleven onze troepen aanhoudend met hunne patrouilles voortgaan. Langs de Riam Kanan en Riam Kiwa en in het district Margasari werd hoe langer hoe minder van muitelingen vernomen en slechts hier en daar een verdwaalde opstandeling gevat.

Ten noorden van Soengei-Alang, in het bosch tusschen de Riam Kanan en Kiwa gelegen, hield zich toemengoeng Gamar met een 60tal muitelingen in eene benting op, doch werd door eene patrouille onder luitenant van Sorgen aangevallen en met verlies verdreven, waarna de benting werd vernield. De vijand scheen dan ook uit die streken grootendeels verdwenen te zijn, wegens de menigvuldige nederlagen en verliezen, die hij daar herhaaldelijk leed, en wegens gebrek aan leeftogt; zooveel mogelijk zijn al de ladangs en rijst-voorraad der muitelingen vernield, en is de bevolking, die ten oosten onzer versterkingen woonde, gelast zich ten westen te vestigen of in groote kampongs zamen te wonen, alwaar de bevolking zich zelve kan verweren of door ons spoedig geadsisteerd worden.

Den berg Pamaton, waar de vijand in de maand junij zijne krachten een paar keeren beproefd heeft, scheen hij wegens zijne herhaalde nadeelen voor goed verlaten te hebben. Vermoedelijk is de vijand teruggetrokken in de bosschen van de afdeeling Amoenthay of naar de bovenlanden van Koesan of Batoe Litjin, alwaar de vijand steeds een toevlugtsoord vond.

Op den 10 julij is de kapitein, adsistent-resident van Vloten van Amonthay opgerukt met 140 man over Barabei naar het oosten (grenzen van Tjantoeng), alwaar volgens een vrij aanneembaar berigt Hidajat zich nabij den berg Hanioe ophield. Deze togt zal vermoedelijk 8 of 10 dagen duren. Na terugkomst dezer kolonne zal Toendakan, oostwaarts van Pringin, alwaar zich ook vijanden onder de bloedverwanten van Djali ophouden, getuchtigd worden. In Amandit, Alai en Tabaloeng was alles rustig.

De militaire kommandant van Tabalong heeft een brief ontvangen van Hadji Kasoema Ningrat, hoofd van Boven-Pasir, neef van den tegenwoordigen Sultan, verzekerende, dat de Pasirezen nimmer met den vijand gemeene zaak maakten.

Op den 6 julij rukte de luitenant de Graeff tegen Anahom op en verjoeg den vijand uit al zijne versterkingen en versperringen, die vernietigd werden. Bij dezen aanval raakte een soldaat zwaar gewond.

Te Tellang zijn weder een 60tal Siongers teruggekomen van hen, die vroeger bij den togt naar de Aijoe-rivier in 's vijands handen waren gevallen, doch aan welken het thans gelukt is om aan 's vijands waakzaamheid te ontkomen. Volgens deze teruggekeerden hield Antasari zich met zijn gezin en een 500tal volgelingen bij Goenong Tongka op. Er ontbraken nog ongeveer een 40- a 50tal Siongers, waaromtrent ook de hoop gekoesterd werd, dat deze zullen weten te vlugten. Eenig slecht volk uit Karau en Ajoe heeft intusschen een inval gedaan in Pakoe en Daijoe, en daar een 20tal ons genegene inwoners ontvoerd. De Siongers, welke over dit feit hoogst gebelgd zijn, hebben het plan gevormd om weêrwraak te nemen in Karau en daar alles te vernielen en te verwoesten wat ontmoet zou worden. Indien het doel kan bereikt worden om al de padi en ladangs in Karau te vernielen, zal dit groot voordeel geven aan Siong en Patai, daar deze landschappen alsdan niet zoo veel meer zullen te lijden hebben van vijandelijke strooptogten, om reden de opstandelingen wegens gebrek aan voeding genoodzaakt zullen zijn Karau te verlaten en zich meer noordelijk op te houden.

Van Soera Pati, Karta Pati c. s. werd niets meer vernomen. Het volk der Beneden-Barito, dat bij eene vroeger door den resident uitgevaardigde publicatie gelast was zich beneden Mengkatip te vestigen, daar het anders als vijand zal beschouwd worden, begon af te komen, terwijl verscheidene hunner aanstalten maakten om ook aan dien last te voldoen. Ten einde den vijand te beletten deze emigratie tegen te werken en de twijfelaars tot gehoorzaamheid te bewegen, zou den 16 julij de Celebes naar de Doeson gaan om gezegde verhuizing te beschermen.

De gezondheid der troepen laat te wenschen over.

Men schrijft aan het Bat. Handelsblad van Banjermassing:

Het getal zieke officieren is in den laatsten tijd nog met eenige vermeerderd, als de 1ste luitenants de Bruyn, Strengnaerts en Smagge. De luitenant de Braauw is thans weder hersteld. De zaken blijven steeds op den ouden voet, eerstdaags zal hoogst waarschijnlijk weder wat voor ons te doen zijn.

De majoor Schuak heeft een togt gemaakt, die u waarschijnlijk bekend zal zijn. Bij die gelegenheid heeft het 13de bataillon zich zeer onderscheiden. Door een overmagtigen vijand ingesloten, de gidsen doodgeschoten, verlaten door hulptroepen en koelies, heeft het de twee laatste dagen zonder kruid en vivres zich met de bajonet eenen weg door den vijand moeten banen, waarbij het een 6tal dooden en een 30tal gewonden heeft bekomen, die natuurlijk uit gebrek aan koelies, door de soldaten moesten getransporteerd worden.

In het Martapoerasche zijn een korporaal (belast met de opname), met een geleide van 1 sergeant en 4 man, vermoord.

KOMMANDEMENTS ORDER

n.° 14. *Martapoera* 14 *junij* 1861.

Was ik vroeger reeds meermalen in de gelegenheid om aan de troepen in dit kommandement, namens den chef der expeditie te dezer kuste zijne tevredenheid te betuigen voor hunnen betoonden moed en dapperheid, thans is mij weder de vereerende last opgedragen om dit aan de kolonne Scheepens kenbaar te maken, die op den 8 dezer de vijandelijke versterkingen te Passieraman met een gewenscht succes heeft bemagtigd en vernield.

Ondersteund door zijne officieren, de 1ste luitenant der infanterie H. F. W. de Bruyn, de 1ste luitenant kwartiermeester Velde en de 1ste luitenant der artill. van der Hoek was de kapitein Scheepens in staat, om met medewerking van eene kolonne uit de Tanah Laut, onder bevel van den adjudant onderofficier dd. officier van Straten met een betrekkelijk gering verlies die bemagtiging en vernietiging uit te voeren, zijnde het grootste deel dier versterkingen negen in getal met de bajonet genomen.

Even als vroeger hebben ook nu weder èn officieren èn onderofficieren èn manschappen gewedijverd om door moed en volharding uit te blinken.

Slechts drie gewonden hadden wij daarbij van onze zijde te betreuren en onder deze de 1ste luitenant der infanterie H. F. W. de Bruyn, die, bij eene poging om met eenige manschappen, waarbij vooral de Eur. sergeant van den Pol, de Eur. korporaal Kirchheim, de inl. sergeant Keyman en de flankeur de Witt, uitmuntten al zwemmende de overkant der Soengie Passieraman te bereiken, eene zware schotwonde bekwam, terwijl daarentegen den vijand een gevoelig verlies werd toegebragt; volgens ingewonnen berigten bedroeg dit 13 aan dooden en gewonden, terwijl hij twee dooden op de plaats achterliet.

Den kolonne kommandant kapitein Scheepens wordt bij deze bijzondere tevredenheid betuigd voor de wijze, waarop hij aan den hem opgedragen last heeft voldaan.

De majoor kommandant der troepen
te en boven Martapoera,
(w. g.) KOGH.

Soerabaija 10 julij. *Banjermassing.* Als een blijk der moeijelijkheden en gevaren, waaraan onze dappere soldaten (waarvan de meeste reeds sints 2 jaren) in het Rijk van Banjermassing zijn blootgesteld, diene het volgende, van het tooneel des oorlogs ontvangen, schrijven. dd. 20 junij:

De 1ste luitenant der infanterie Strengnaerts, die den togt naar Tonga aan de rivier Montallet onder onzen majoor Schuak heeft medegemaakt, is thans zwaar ziek, welke ziekte aan de doorgestane vermoeijenissen is toe te schrijven. Deze togt heeft op ons allen een diepen indruk gemaakt en kan men gerust zeggen, dat zulks de voornaamste episode uit ons leven uitmaakt. Eene maand lang hadden wij dagelijks den dood voor oogen. Van onze zeer kleine kolonne zijn twee officieren zwaar gekwetst, zijnde de kapitein Stoeker en de adjudant Wijndels; wij hebben 43 dooden en gewonden, ongerekend de vele pijl- en ranjoewonden.

De eenige mortier, die wij medegevoerd hadden, was bij het werpen van de raketten afgeslagen en in de rivier de Aijoe verdwenen; bovendien waren wij geheel van ammunitie ontbloot, — ieder soldaat had slechts nog 1 patroon bij zich, en bij het opstoomen der Aijoe van de Boni om onze troepen te ontzetten, was het reeds het derde etmaal dat wij niets gegeten hadden. Allen vielen als uitgehongerde menschen op de broodzakken aan, die op de boot stonden, alwaar eene Hollandsche hartelijke ontvangst ons ten deel viel. Op den laatsten dag viel de majoor Schuak, uitgeput van vermoeijenis, op de raketten neder en ging het bevel over op onzen 1sten luit. Strengnaerts, wiens voeten geheel ontveld waren en die bovendien de koorts had. Gewis is deze togt wel een van de moeijelijkste en gevaarlijkste geweest, doch door volharding, en met groote opofferingen van onze zijde, hebben wij ons door een stoutmoedigen en overmagtigen vijand weten heen te slaan.

Passoeroean 24 julij. Zondag den 21 dezer arriveerde ter reede alhier het Koninklijk Pruissisch oorlogsfregat Thetis, kommandant-kolonel Jachman, komende van Makasser. Genoemd oorlogsfregat heeft aan boord, behalve den secretaris der Pruissische legatie in China, eene natuurkundige commissie. Des morgens ten negen ure begaf zich de fungerende havenmeester, de heer H. F. Oelrichs, naar boord om den secretaris der Pruissische legatie, alsmede den kommandant van de Thetis, namens den Resident te verwelkomen. Daarop zijn deze heeren naar wal gestevend en werden aan den Boom alhier opgewacht door den secretaris der residentie, den heer C. N. H. baron van Lawick van Pabst, die hen naar het residentiehuis begeleidde, alwaar zij hunne opwachting bij het hoofd van 't Gewestelijk bestuur maakten. Deze heeren, benevens de natuurkundige commissie en een gedeelte van het etat major, bezochten Pasoeroean en omstreken, en begaven zich gisteren naar Malang, op welken togt de heer van Lawick van Pabst hen vergezelde. Morgen zal gemelde bodem de reis verder naar Batavia voortzetten.

Soerabaija 12 julij. Ter hoogte van Grissee is eene handelsprauw, bestemd naar Toeban, in den nacht van den 29 op den 30 junij jl. door eene prauw karoman, met Madurezen bemand, aangevallen en zijn alle handelsartikelen, alsook de kleederen en wapens der opvarenden, medegenomen. De Djoeroemoedie heeft de reis naar Toeban doorgezet en aldaar van het voorgevallene kennis gegeven aan de autoriteiten. Uit bovenstaand berigt blijkt maar al te zeer, dat de opvarenden van handelsprauwen, oogenschijnlijk onschuldige lieden, zich schuldig maken aan zeeroof.

Kediri. — Buitengewoon zware overstroomingen hebben in de rivieren Ngasinan en Goenong-lor gedurende den 7, 8 en 9 julij plaats gehad, ten gevolge van vele regens, welke in die dagen in het regentschap Trengalek zijn gevallen.

Madioen. De maanden april, mei en junij kenmerkten zich door eene vreemde weêrsgesteldheid; terwijl anders gedurende dat gedeelte des jaars droogte en sterk doorstaande Z. O. winden heerschen, bleven nu stilte en regens de bovenhand houden. Die aanhoudende regens bevorderden geenszins het rijpworden en de inzameling van het te veld staande graan; ruim 1000 bouws sawah-velden zijn mislukt, terwijl men niet zonder beduchtheid is dat later de nadeelen zullen worden ondervonden van den spoed, waarmede het niet genoegzaam op het veld gedroogde graan is moeten worden opgeborgen. Aan die vochtige weêrsgesteldheid wordt ook toegeschreven de in het midden van dat kwartaal in deze residentie, en speciaal in de regentschappen Ngawi en Poerwodadi, uitgebroken ziekte onder het vee (miltvuur), die onder ultimo junij reeds 513 slagtoffers telde; gelukkig is de ziekte blijkbaar aan het minderen, dank ook aan de geneeswijze en behandeling, voorgeschreven door den op de plaats gekomen veearts der derde afdeeling. De koffijoogst belooft gunstig te zijn; zij is geraamd op 42 000 picols, waarvan op ultimo junij reeds $8312^{81}/_{125\frac{1}{2}}$ picols geleverd waren. Ook de indigo belooft goede uitkomsten. De suiker-ondernemingen Poerwodadi en Redjosari zijn, in weerwil der minder gunstige weêrsgesteldheid, in den aanvang van junij begonnen te werken.

Bantam. Op den 19 julij werden in deze residentie, omstreeks half vijf ure des namiddags, twee kort op elkander volgende vrij sterke schokken van aardbeving gedurende 8 a 10 seconden gevoeld, hebbende eene horizontale rigting van het zuid-oosten naar het noordwesten, zonder dat daardoor evenwel eenige schade aan gebouwen als anderzins werd aangerigt. Kort na die aardbeving heeft het den ganschen avond tot laat in den nacht zwaar geweerlicht.

Riouw (junij). De overgave van het bestuur der residentie door den met verlof naar Nederland gaanden resident J. H. Tobias, aan den in zijne plaats benoemden resident E. Netscher, had plaats op den 1 junij, welke plegtigheid door den Onderkoning van Riouw en onderhoorigheden werd bijgewoond. Zoowel om den nieuw benoemden adsistent-resident van Siak Sri Indrapoera, M. J. A. Arnold, in zijne afdeeling te installeren, als om persoonlijke kennis van den Sultan en de grooten des Lands te verkrijgen, vertrok de resident van Riouw op den 12 junij derwaarts aan boord van Zr. Ms. stoomschip Samarang, komm.-luitenant ter zee 1ste klasse J. L. Nierstrasz, op sleeptouw hebbende 's Gouvernements hulpboot n.º 1. Bangkalis en de hoofdplaats Siak werden bezocht. Voor zooveel was na te gaan heerschte algemeene rust onder de bevolking. Met het voornemen om de Soloksche zeeroovers op nieuw op te sporen, vertrok op den 28 junij jl. Zr. Ms. stoomschip Samarang, komm.-luit. ter zee 1ste kl. J. L. Nierstrasz, vergezeld van 3 kruisbooten, naar de Natuna, Anambas en andere eilanden ten N.O. van den Riouw-Archipel gelegen.

Wester-afdeeling van Borneo. Op den 8 julij werd te Pontianak van Montrado het berigt ontvangen, dat zich bij Soengi Doeri eene geduchte rooversvloot, bestaande uit 15 groote en kleine praauwen, had vertoond en de zeeschuimers de vermetelheid hadden gehad de Gouvernements bandong (transport-vaartuig), gestationneerd aan de monding der rivier, te nemen en te plunderen, terwijl zij tot drie malen toe hebben getracht binnen te komen, doch door de goede houding van den controleur en van den militairen kommandant telkens weder waren afgetrokken. Het bandongsvolk schijnt, zwichtende voor de overmagt, dadelijk de vlugt te hebben genomen. Geen hunner heeft daarbij letsel bekomen.

Terwijl men dat berigt van Soengi Doeri afzond, werd aldaar in de rigting van Raija kanonvuur gehoord, zoodat te veronderstellen was dat ook daar de bevolking was aangevallen, en het Gouvernements-zoutpakhuis op die plaats in gevaar was. De adsistent-resident van Montrado, die zich op het eerste berigt met 50 soldaten, gekommandeerd door een officier van het garnizoen aldaar, naar Soengi Doeri had begeven, beraamde toen middelen om de bevolking te Raija ter hulpe te snellen.

Een uur na de ontvangst der tijding te Pontianak kwam de resident met het stoomschip de Kapoeas van Soekanada terug, die onmiddellijk gelaste stoom op te houden, en den militairen kommandant verzocht een detachement van 25 soldaten, gekommandeerd door een officier, daarop te doen overgaan; slechts een uur daarna stoomde men naar buiten. De gezaghebber had in last zijnen togt zoodanig in te rigten, dat hij bij het aanbreken van den dag, hetzij te Soengi Doeri of wel te Soengi Raija, de roovers op het lijf kon vallen. De Kapoeas kwam den 11 julij des middags om 4 ure te Pontianak terug, na tot kort bij de Natoea-eilanden gestoomd te hebben, doch de roovers waren, begunstigd door Z. W. winden, hem te ver vooruit. Door gebrek aan kolen en ook vooral omdat hij zich niet verder in de Chinesche zee mogt wagen, heeft hij daar de vervolging moeten staken. De kruisboot n.º 20, mede in die wateren kruisende, had geen roovers gezien, doch van een der eilanden 7 personen, op de Natoea-eilanden te huis hoorende, die, door de roovers aangevallen, zich zwemmende hadden gered, opgenomen; zij zijn door de Kapoeas te Pamangkat volgens hun verlangen aan wal gezet. Nadat de Kapoeas zich te Sambas van kolen had voorzien, is hij ten tweeden male noordwaarts gestoomd en wel tot in het gezigt van Tandjong-Api en het eiland Merindan, doch ook dit maal weder zonder gevolgen.

Een nader berigt van den controleur van Soengi Doeri meldt, dat de rooversvloot heeft bestaan uit 8 groote en 8 kleine vaartuigen. De roovers waren te Soengi-Raija niet aan wal geweest, maar hebben op een eiland in de buurt (Semissahh) twee vrouwen en een man geroofd, mitsgaders eene buit gemaakt ter waarde van ƒ 3000; voorts had hij tijdingen dat er nog eene vloot van 30 vaartuigen in aantogt was, zoodat men de reeds afgetrokkene slechts als verkenningstroep konde beschouwen.

Tusschen Soengi Doeri en Raija moet door den controleur Halkema, bijgestaan door eenige Maleijers en Chinezen, eene rooversprauw genomen zijn, hetgeen een roover het leven zoude gekost hebben.

De noodige maatregelen zijn genomen om aan verdere aanvallen van roovers tegenstand te bieden; alle beschikbare vaartuigen kruissen op de kust, terwijl op die plaatsen, welke openleggen, en door de roovers waarschijnlijk als plaats van aanval zouden worden gekozen, de noodige militairen zijn gestationeerd.

Billiton (junij.) De gezondheidstoestand der inlandsche bevolking was naar wensch. Onder de Chinesche mijnwerkers echter te Tandjong Padan en Sidjok waren steeds ongeveer 200 lijders. Het getal overledenen in de maand junij was over de 60 personen. De aanvoer van singkeh's bedroeg in de maand julij slechts 10, afkomstig van Singapoer. De weêrsgesteldheid was alleronguustigst, zoodat verscheiden nieuw aangelegde rijstvelden door de zware regenbuijen, waardoor veel onkruid opkomt, ongeschikt zijn geworden voor verderen aanplant. De aanvoer van rijst was voldoende om in de behoefte te voorzien; goede kwaliteit werd voor ƒ 7 en meer per picol van de hand gezet.

Op den 13den junij ontving het bestuur de tijding, dat op den 11den dier maand op Tandjong Boeroeng Mandi zeeroovers waren geland, dat zij menschen geroofd en verwond hadden, en dat zij met hunne flotille, die uit 4 groote praauwen, ieder bemand met ongeveer 40 koppen, en 4 lange sampans met ongeveer 60 koppen, bestond, koers hadden gezet naar het Zuiden.

Den 14den kwam een tweede berigt van Lingang, dat ook dáár een 20tal personen was geroofd. Onmiddellijk werden door het bestuur de kruisboot en 10 gewapende praauwen in gereedheid gebragt, om de zeeroovers te vervolgen, bij welke vaartuigen zich ook de Dapatti met 10 andere gewapende praauwen voegde. Op den 16den echter kon deze flotille nog niet vertrekken, daar de kruisboot de postpakketten naar buiten moest brengen, om die aan de verwacht wordende stoomboot Palembang over te geven.

Daar deze onverwachte en brutale handelingen der roovers de inlandsche bevolking met een panischen schrik bevangen hadden, achtte de adsistent-resident het zijn pligt om de leiding van dien togt op zich te nemen, en vertrok op den morgen van den 17den met de gewapende praauwen, koers zettende naar de Zuid. Door tegenwind en zware regens waren zij verpligt om bij Tandjong-Rae te ankeren. Aldaar vernam men, dat op den 16den de zeeroovers ook op Tandjong-Roessa menschen geroofd hadden, waaronder moeders met hare kinderen, en dat de roovers op den morgen van den 17den nog ten westen van het eiland Silio te zien waren, koers stellende om de west. De vaartuigen werden alsnu zoodanig verdeeld, dat op den 18den alle eilandjes der Gasparpassage doorzocht werden, zonder echter iets van roovers te ontdekken. Eerst op den 19den ontmoette men sporen der zeeroovers op Poelo-Lima, en des avonds op het eiland Kemaar een afgeloopen handelsvaartuig, op Billiton te huis behoorende, dat door het inkappen van gaten gezonken was. Den 20sten werden alle eilandjes in de rigting naar Lepar bezocht, omdat men sporen van zeeroovers op Kalangbaoe gevonden had. Des avonds bereikte men Lepar, waarschuwde de bevolking aldaar, doch vond geen spoor van zeeroovers. Den 20sten liet men koers zetten naar de west, om de eilanden Pango of Liat en verscheidene reven te bezoeken. Den geheelen nacht roeide men door, daar het voeren van zeilen onmogelijk was, en bereikte den ingang van straat Nassi. Van het eiland Mendano en Baioe Papang kwam het berigt, dat ook aldaar, in den avond van den 19den, eenige menschen waren geroofd. Op Kendano had men een Boeginees gevat, die naar de hoofdplaats Tandjong Pandan werd gezonden. Hij verklaarde bij een onderzoek, uit handen der roovers te zijn ontvlugt, bij gelegenheid dat hij met eenige zeeroovers aan wal water moest halen. Of-schoon de reis met allen mogelijken spoed werd vervolgd, mogt het evenwel door tegenwind en stroom niet gelukken, vroeger dan den 22sten des avonds Sidjoeh (Noordkust van Billiton) te bereiken. Ook daar waren de zeeschuimers geland en hadden eenige personen geroofd, gewond en gedood en de huizen der weerspannigen verbrand. Onder de van Sidjoeh weggevoerde personen bevond zich ook de moeder van den luitenant der Chinezen aldaar, Ho Ayon. De heer von Hedemann, geëmploijeerde bij de Billiton-maatschappij te Sidjoeh, het schieten hoorende, liep dadelijk met 20 menschen de vlugtende inlanders te hulp, doch kwam te laat om de zeeroovers te beletten met den gemaakten buit af te trekken.

De reis werd verder vervolgd om de Oost tot Tandjong-Boeroeng-Mandi, alwaar men vernam, dat de zeeroovers den 23sten om de Noord, naar Karimatta koers hadden gesteld, vermoedelijk met het doel om huiswaarts te keeren, waarop men naar Tandjong Pandan terugkeerde. Aan den luitenant der Chinezen werd vergunning gegeven om met 10 gewapende praauwen, ter opsporing zijner ontroofde moeder, de reis naar Karimatta te vervolgen.

Op den 26sten kwam men met de flotille op Tandjong-Pandan terug. Het getal ontroofde personen bedroeg, vrouwen en kinderen daaronder begrepen 52; 4 personen hebben de roovers zwaar verwond en 4 vermoord. Volgens latere berigten, door Ho Ayon ingewonnen, zijn de zeeroovers naar de kust van Borneo overgestoken. Op Paloe-Memprang zijn nog twee personen op eene vreeselijke wijze ter dood gebragt. De zeeroovers hebben deze ongelukkigen gaten in den nek gemaakt, de handen gebonden, en zoo aan de boomen opgehangen, hen daarna in stukken gehakt, zoodat een gedeelte van hun ligchaam aan de boomen hing en het andere op den grond lag.

Door den uit handen der zeeroovers ontvlugten Boeginees Briok, slaaf van den Vorst van Pagatlan, zijn nog de volgende bijzonderheden omtrent de zeeroovers medegedeeld: Deze persoon werd den 2den der maand Poeasa door de zeeroovers in de nabijheid van Pagattan, toen hij bezig was met visschen, met nog 5 andere personen gevangen gemaakt. Verder deelde hij mede, dat de zeeroovers van Solo afkomstig zijn, en hunne kampong gelegen is in het noord-oostelijk gedeelte van Borneo aan de Darvel Giong baai, behoorende onder het eiland Palawan; dat de hoofdpanglima Lapar werd genoemd, en zij een tolk bij zich hadden, Maleijer van geboorte, genaamd Bangon, welke inkoopen deed en de bevolking door zijne taal verschalkte. Voorts dat zij, Pagattan verlatende, op Poeloe Salomba eene Javaansche praauw hadden afgeloopen, waarbij 7 personen vermoord en 6 gevangen werden genomen; dat door hen nog bij Tabaneo praauwtjes genomen en gevangenen werden gemaakt, maar aan de monding der Bandjermasin-rivier door kruisbooten achtervolgd werden, waarbij 2 zeeroovers het leven verloren. Verder verklaarde hij, dat zij in de streken van Sampit 2 door hen vroeger geroofde Chinezen tot gids hadden, die echter op een klein, hem onbekend eiland aan den wal werden gezonden. Ook bevestigde hij het feit op Poeloe Memprang, zijnde de twee vermoorden Dajak's van Sampit, zoomede het afloopen der handelsprauw te Poeloe Kemaar. Volgens zijne verklaring zouden door de zeeroovers 8 groote handelsprauwen geplunderd en genomen en 80 personen gevangen gemaakt zijn. Ten laatste verklaarde hij, dat de zeeroovers voornemens waren nog dit jaar aan Billiton en Banka een tweede bezoek te brengen.

Alhoewel het hoofddoel, de tuchtiging der zeeroovers, niet bereikt werd, heeft die togt toch zijn nut gehad. Voornamelijk is het vertrouwen in het bestuur daardoor bij de bevolking zeer versterkt. Ook heeft zij de noodzakelijkheid leeren inzien om groote kampongs te vormen. Dat de zeeroovers een zoo groot aantal menschen konden rooven, ligt voornamelijk in de omstandigheid, dat de door hen thans aangedane eilanden gedurende 7 jaren door hen niet verontrust waren, zoodat alle wantrouwen bij de bevolking was geweken en zij geene vrees meer koesterde bij het zien naderen van een vaartuig, dat haar onbekend was. De meeste gevangenen zijn dan ook het slagtoffer geworden van hun goed vertrouwen. Onbewust van eenig kwaad werden zij overvallen, of kwam de roover met hen sirih eten of om vuur of visch vragen, voorgevende, dat hij doch slechts weer van de kust van Borneo was teruggeslagen.

Per telegraaf via Soerabaija zijn de volgende berigten ontvangen:

Timor (2 julij). De tijdingen uit Midden-Timor waren gunstig. Maubara hield zich onzijdig tusschen het Portugesche Gouvernement en de bevolking. De gezondheidstoestand was goed, de pokken hebben opgehouden. Men verwachtte een overvloedigen oogst van padi en djagong. Badikooy is op 25 junij te Koepang geweest en heeft vergiffenis gevraagd voor zijn vroeger verzet, met de belofte van zich te verbeteren. Daarvan is acte opgemaakt. De resident heeft met de Reinier Claeszen Larantoeka bezocht, aldaar met den radja en de singhadjis van Solor nieuwe contracten gesloten en de radja van Larantoeka en den singhadji van Lamakera in hunne waardigheid bevestigd. Behalve kleine twisten onder het bergvolk heerschte op die plaatsen rust; aan voedingsmiddelen geen gebrek en de gezondheidstoestand voldoende. De fettor van Taikap, Ebi Noni, bragt te Koepang een bezoek.

Banda (29 junij). Ongestoorde rust. De gouverneur der Molukken kwam den 18 junij daar aan met de Citadel van Antwerpen.

Ternate (5 julij). De pokken heerschten nog op Halmaheira en Tidoro, vele sterfgevallen hadden plaats onder de niet gevaccineerden.

Makassar (13 julij.) Het Pruissisch oorlogsfregat Thetis is den 6den aangekomen en zou den 17den julij naar Batavia via Passoeroean vertrekken. De Elma is van een kruistogt in de Boetonsche wateren teruggekeerd zonder zeeroovers te ontmoeten. De gouverneur heeft de rijken Tanette en Baroe bezocht. De regenten van Bonaratte en Kalaoe zijn te Makasser gekomen om hulde te bewijzen. De Soembing is den 10den julij van Flores teruggekomen. De vredelievende pogingen om de bevolking van Rioem tot onderwerping te brengen zijn aanvankelijk goed geslaagd.

Menado (8 julij.) Niets bijzonders. De gezondheidstoestand liet nog veel te wenschen over. De padi-oogst op hooge gronden was zeer middelmatig, terwijl die van de sawa's beloofde gunstig te zijn. — De radja's van Gorontalo, Limbotto, Bone, Bolang Oeki en Taroena zijn ter hoofdplaats gekomen om den nieuwen resident te complimenteren.

— Aangekomen passagiers uit Nederland: per Hugo Grotius, kapit. Vogelesang, de heer C. Kniepe. — Per Graaf Dirk III, kapit. Rotgans: de heeren J. van Joigen en M. Hempel. — Per Concurrent, kapit. van der Harst: kommandant Logger, echtgenoot en twee kinderen, luitenant Rochemont en offic. van gezondh. Emerins. — Per Vice-Admiraal Gobius, kapit. van Duyn: de heer P. J. Siedenburg, echtgen. en kind. — Per Noach, kapit. Wierikx: de heeren F. H. W. van de Velde, echtgen. en kind, H. L. Wijnkes, L. van Houten, W. A. van Hengel en Margadant. — Per Nederland, kapit. Hoekstra, de heeren le Clercq en echtgen., J. Leijenthal, W. Pen, P. Meijer Jr., D. S. W. Meijer, Menten, A. Vreede, L. Ankersmit, O. Arntzenius, jhr. van Reede van Outshoorn, mevr. Noordziek en vier kinderen, mevr. Ebbenhout, mej. d'Ailly en Crans. — Per Hercules, kapit. Detering: kapitein van Vugt, echtgen. en dochter, 1ste luit. van Winsheym en echtgen., 2de luit. P. van Loo, M. A. du Croo en W. E. Goteling Vionis. — Per Fortuna, kapit. de Ligny: de heeren Stijman, Prijn, van der Burg, Soeters en Hen. — Per Comm. des Konings van der Heim, kap. van Zanten: de heer W. G. J. Schiedges. — Per Canton, kapit. Kettler: de heeren Hamwijk, echtgen. en vijf kinderen, J. de Jong, mevr. en mej. Smeets, mevr. Freriks en een kind. — Per Rotterdam, kapit. Poort. de kapit. der infanterie F. C. Weber en echtgen., de heeren Andreas en echtgen., en Chabot. — Per Metalen Kruis, kapit. Zuurdeeg: de heeren H. Ketjen Jr., C. W. A. Caradius, H. F. Hiljé, G. C. Nauta en mejufvr. F. H. van Kampen. — Per Christiaan Huygens, kapit. van Katwijk: de heer H. C. Boers en echtgen. — Per Vijf Vrienden, kapit. Johan: mevr. J. C. C. Schumm, geb. van den Bolk, met twee kinderen, en mej. E. van Gent.

Vertrokken passagiers naar Nederland: Per van Galen, kapit. Brandligt, de timmerlieden R. Doeksen en P. Koster. — Per Ternate, kapit. Cars, de ontslagen officier van gezondheid 3de klasse H. H. Lieflink, echtgenoot en kind.

Door Zijne Exc. den Gouverneur-Generaal van Nederl. Indië zijn de volgende beschikkingen genomen:

Civiel Departement.

Benoemd: tot 3den comm. bij de directie der producten en civiele magaz. C. J. H. Jacobs; bij de afd. algem. boekhouding van de directie van finant. tot hoofdcomm. J. C. Hemler, tot 1sten comm. F. M. Samuels en tot 2den comm. J. P. Mutter; voor het loopende jaar 1861, tot lid van de comm., ingesteld bij art. 49 der bepalingen op het beheer van 's Lands geldmidd. (Staatsbl. 1831 n.º 71), P. C. W. Anemaet; bij het hooggeregtsh. van Ned.-Ind., tot 1sten substituut griffier mr. G. J. Keiser, en tot 2den substituut griffier mr. J. W. S. van der Aa; tot resident van Bantam O. van Polanen Petel; tot griffier bij den omgaanden regter in de 2de afd. op Java mr. J. Heringa; tot griffier bij den omgaanden regter in de 3de afd. op Java mr. C. A. O. van Cattenburch; tot 3den comm. op het resid.-kant. te Muntok, resid. Banka D. C. Tengnagel; tot subst.-officier van just. bij den raad van just. te Samarang mr. E. J. L. de Sturler.

Ontslagen: eervol, uit zijne betrekking, wegens ziekte, onder toekenning van wachtg., de 3de comm. bij de directie der producten en civiele magazijnen, F. H. Boussard; op zijn verz., eervol, wegens ziekte, uit 's Lands dienst, onder toekenning van pensioen, de gewezen klerk bij de weesk. te Soerabaija A. W. Benton; op zijn verzoek, eervol, als lid der commissie, ingesteld bij art. 49 der bepalingen op het beheer van 's Lands geldmidd. (Staatsbl. 1831, n.º 71), J. J. van Emmerik, op zijn verz., eerv., uit Zr. Ms. milit. dienst ontslagen intendant der 1ste kl. (hoofd-intendant) der milit. admin., onder dankbet. voor de als zoodanig door hem bewezen diensten; op zijn verz., eerv., uit 's Lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de resid. van Bantam J. C. de Lannoy; bij het collegie van curatoren van het gymnasium Willem III, op zijn verz., eerv., wegens vertrek, als lid, de hoofd-ingenieur voor het stoomwezen in Nederl.-Ind. F. van Vollenhoven, onder dankbet. voor de door hem als zoodanig bewezen diensten, en in diens plaats benoemd tot lid dr. J. A. C. Oudemans; bij de subcomm. van onderwijs te Madioen, voor de schoolzaken te Ngawi, eerv., wegens vertrek, als lid H. H. G. Peltzer, kapit. der inf., onder dankbet. voor de door hem als zoodanig bewezen diensten, en in diens plaats benoemd tot lid J. A. James; op zijn verzoek, eervol, uit 's Lands dienst wegens ziekte, met behoud van regt op pensioen, de ondermeester aan de Herv. weeshuisschool te Samarang A. C. Pietersen; bij de subcomm. van onderw. te Djokjokarta, op zijn verz., eerv., als lid, G. Weynschenk, onder dankbetuiging voor de als zoodanig door hem bewezen diensten, en in diens plaats benoemd, tot lid F. G. Beckman; bij het Roomsch Kathol. weesh.-best. te Samarang, eerv., wegens vertrek, als lid en thesaurier, C. G. Heyligers, onder dankbet. voor de door hem als zoodanig bewezen diensten, en in diens plaats benoemd tot lid J. J. Volkert; tot thesaurier, het lid F. Pringiers.

Ontheven: op zijn verz., eerv., van de hem opgedragen waarn. der civiel geneesk. dienst in de resid. Cheribon B. Feist, gep. offic. van gezondh. der 2de kl.

Verklaard: dat de ontheffing van A. Taunay, van de verdere vervulling der betrekk. van adsit.-resid. van Demak en Grobogan, moet beschouwd worden te zijn eervol, onder toekenning aan hem van wachtgeld.

Magtiging verleend: tot de uitreiking aan den geëxam. tandm. Don D. Pebaqué, eener acte van toelating tot de uitoefen. der tandheelk. praktijk te Batavia.

Goedgekeurd: dat door den directeur der cultures zijn overgepl. bij de landel. ink. en cult., naar de res. Bantam, de controleur 1ste kl. W. H. van der Hell; naar de res. Bagelen, de control. 1ste kl. L. K. J. Gey van Pittius; naar de res. Japara, de contr. 1ste kl. A. A. Boers; naar de res. Bagelen, de control. 1ste kl. R. K. van Olden; allen ter beschikking van de residenten aldaar.

Militair Departement.

Benoemd: tot magazijnmeester bij het mil. afd.-kleedingmagaz. te Padang (milit. ambt. 2de kl.) S. J. Slier; tot comm. bij den art. constr.-winkel te Soerab. (mil. ambt. 2de kl.) R. H. Reyneke; tot 3den teekenaar bij de directie der genie (mil. ambt. 3de kl.) C. A. F. Horster.

Ontslagen: op zijn verz., eerv., uit 's Lands dienst, met behoud van aanspraak op pens., de magazijnmeester bij het kleedingmagazijn te Padang (mil. ambt. 2de kl.) L. Tieselinck; bij de directie van het wees- en weezenfonds der offic. van de landmagt in Ned.-Indië, eerv., wegens vertrek, als lid, de gepens. majoor van het regem. O.-I. kaval. J. Wolff, onder dankbet. voor zijne in die betrekking bewezen diensten, en in diens plaats benoemd tot lid L. A. Boers.

Hersteld: in activiteit, de 1ste luit. der inf. L. F. Ruzette.

Geplaatst: bij de mil. geneesk. dienst, bij het groot mil. hospit. te Weltevreden, de apotheker 2de kl. P. G. Wijers.

Overgeplaatst: bij het garniz.-hospitaal te Salatiga, de apotheker der 2de kl. G. Stompendissel; bij het groot mil. hospit. te Samarang, de apoth. 3de kl. J. L. Warnaa.

Vergund: op zijn verz., naar Nederland terug te keeren, aan den voor den tijd van 5 jaren bij het O.-I. leger gedetacheerden 1sten luit. der art. P. L. Berail.

Verleend: een verlof naar Nederland, voor den tijd van 1 jaar, buiten bezwaar van den Lande, aan den 1sten luit. der inf. T. H. Pourchez.

Goedgekeurd: dat door het Mil. Depart., bij de inf., zijn geplaatst, bij het 2de bat., de in activiteit herstelde 2de luit. A. Rozenraad; bij het 16de bat., de kapitein E. R. Goteling Vinnis, laatstelijk adjoint bij den gen. staf; — zijn overgeplaatst: bij het 5de bat., de kapit. J. H. Logemann en de 1ste luit. H. W. de Groot; bij het 6de bat., de kapit. W. G. A. L. van Bennekom; bij het 7de bat., de 1ste luit. G. C. R. R. de Graeff en de 2de luit. F. H. Albrecht; bij het 9de bat., de 1ste luit. H. F. W. de Bruyn; bij het 12de bat., de kapit. J. de Bode; bij het 13de bat., de 2de luit. P. A. C. H. T. A. Werdmuller von Elgg; bij het 14de bat., de kapit. A. van den Hurk; bij het 15de bat., de 1ste luit. J. A. van Dapperen; bij het garniz.-bat. van Celebes en Onderhoorigh., de kapit. M. E. F. L. van Schauroth.

Marine Departement.

Bepaald: dat het aan den gewezen baas-koperslager bij de fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerab., C. F. Huysdens, verleende ontslag uit 's Lands dienst, wordt beschouwd als te zijn eervol.

Goedgekeurd: dat door den chef van het beheer over

de Gouv. schoeners en kruisbooten is belast als aanstaand gezaghebber van de Gouv. stoomer Telegraaf, met het toezigt over de werkzaamheden en de gereedmaking van dien bodem, en de gezagh. der Gouv. marine W. Huisman, als gezaghebber van de schroefschoener de Draak, gedetacheerd bij de dienst der Gouv. telegrafen.

Trouw-, Geboorte- en Doodberigten.

Gehuwd: 8 Junij, zilveren bruiloft van H. C. Dircks en E. P. van Apenburg, Menado. — 8, J. D. van Schelle met C. Wilmans, wed. F. van Bostraeten, Batavia. — 12, H. C. van Eybergen, wedr. van J. M. E. Rijkschroeff, met A. M. van Vliet, Amboina. — 4 Julij, J. M. Esche met J. E. S. Jansz, Pattie. — 13, J. W. A. Roëssner met C. V. F. E. de Jongh Hemerijk Tak. — 13, 25jarige huwelijks-vereeniging van J. F. C. Bürger met G. Koppers, Oenarang. — 17, C. G. H. F. van Schendel met J. L. H. Lippe, Soerabaija. — 17, A. C. van Maarseveen, wedr. van T. van der Heim, met L. C. Wiggers, Cheribon. — 17, A. Wijthoff met A. W. G. Klaassen, Batavia. — 18, M. W. van Gorkum met E. C. Hartog, Batavia. — 18, F. van Balluseck met M. van Lijnden, Tjogrek. — 22, J. Gruyter, wedr. van A. C. Schomper, met F. H. Beynon, Batavia. — 23, H. A. van Eybergen met L. Warnsinck, Batavia. — 24, W. Schwertzel met J. M. Stoltz, Batavia.

Bevallen: 27 Junij, H. D. Kollmann, Weijergang, d., Makassar. — 2 Julij, W. de Lanoy, van den Vrijhoef, d., Bonthain. — 4, M. Kocken, van Beerenstijn, z., Djokjokarta. — 6, echtgenoot van A. Soesman, d., Banaran. — 6, echtgenoot van J. N. Vosmaer, z., Takalar. — 9, H. C. C. Manuel, Wener, z., Solo. — 11, S. J. von Hombracht, van Hogezand, d., Klatten. — 12, E. C. F. baronesse van Heerdt, George, z., Djoerang Sapie (Bezoekie). — 13, echtgenoot van S. Gimberg, d., Soerabaija. — 14, H. van Kerkwijk, Pinket van Haak, z., Muntok. — 14, echtgenoot van F. J. Boom, d., Samar. — 14, P. J. A. Berghuis, Le Roux, z., Kedirie. — 14, H. H. Boutmy, Ament, d., Cheribon. — 15, O. J. H. Ross, Raket, d., Kedirie. — 15, L. Nelissen, Verstraten, doode z., Batavia. — 16, C. F. Daum, Walbeehm, d., Batavia. — 20, P. W. L. Hoogeveen, Holle, d., Bandong. — 20, H. W. Cores de Vries, Andriessen, z., Soerabaija. — 23, J. C. G. A. Webb, Muller Kruseman, z., Batavia. — 23, echtgenoot van F. Baudoin, z., Batavia. — 24, M. C. du Perron, Menu, z., Batavia. — 25, J. M. Watson, Hagenstein, d., Batavia. — 30, E. W. Haaxman, Bruining, d., Batavia.

Overleden: 23 Junij, I. J. Monod de Froideville, Steyn Parvé, 44 j., Pekalongan. — 7 Julij, jongste dochtertje van J. Vroom, Djocjocarta. — 7, kindje van C. J. Schindler, 5 d., Soerabaija. — 9, echtgenoot van C. H. Beer, 25 j., Samarang. — 10, J. C. ten Siethoff, Stol, 24 j., Palembang. — 15, jongste dochtertje van J. J. Beär, 3½ m., Soerabaija. — 17, echtgenoot van P. de St. Pern, Batavia.

BUITENLAND.

FRANKRIJK.

PARIJS 14 *september.* — De Keizer kwam gisteren morgen in het fort Socoa aan, waar men hem ja wel verwachtte, maar geenszins over St. Jean de Luz, door hetwelk hij zich incognito met rijtuig derwaarts heeft begeven, want men meende dat de togt van Biarritz per stoomboot geschieden zou; maar Z. M. heeft juist op deze wijze den berijdbaren straatweg willen inwijden, die door hem ter vervanging van den ongemakkelijken weg van Ciboure naar het fort verordend was, en zich dus met eigen oogen willen overtuigen of het door Napoleon I gekoesterd plan, om St. Jean de Luz tot eene vlugthaven te maken, thans uitvoerbaar zijn zou. Eenige in het Hôtel de France verblijf houdende badgasten hadden den Keizer herkend, en men zette zich aan het werk om bij zijne terugkomst de erkentelijkheid der inwoners van St. Jean de Luz te betoonen. In weinige oogenblikken waren de vensters met vlaggen en guirlandes van laurier- en eikentakken versierd, en waren bloemfestoenen over de hoofdstraat gespannen, welke Z. M. stapvoets doorreed.

Ook van den Keizerlijken Prins weten de gedienstige correspondenten nieuws mede te deelen, namelijk dat hij den 12 september, des morgens ten negen ure, zijn eerste bad had genomen en des namiddags eene wandeling naar de zeestraat gemaakt heeft.

— De heer de Moustier reist den 25 dezer naar Konstantinopel af, en de heer de Gramont zal ten eerlang naar Weenen begeven.

— Men meldt uit Berlijn dat de heer von Sidow met het interim van het ministerie van buitenlandsche zaken, tot op de aankomst van den heer von Bernstorff, belast is.

— De Pays behelst een door den heer de Lamayrac geteekend artikel, hetwelk hoofdzakelijk hierop nederkomt: „De zienswijze, in een artikel van de Patrie van vrijdag ten opzigte der Fransch-Italiaansche alliantie ontwikkeld, komt ons geheel in strijd voor met de staatkunde der Keizerlijke Regering. De staatkunde van wantrouwen die de Patrie jegens Italië wilde invoeren behoort dat dagblad alleen toe. Frankrijk, met veertig millioen inwoners en met zijn genie, heeft van Italië geen waarborgen te vragen. Noch wantrouwen noch veroveringen, dat is de leus der Regering die door alle edelmoedige harten wordt toegejuicht, welke het vrijzinnig Europa toejuicht en die de nakomelingschap toe zal juichen.

— Aan het Journal des Débats wordt den 11 sept. uit Genua geschreven: „Het is volkomen waar dat de gezant der Noordelijke Amerikaansche Staten bij het Belgische Hof in dit oogenblik op Caprera is. Hij heeft de stoomboot Dante voor 2500 francs afgehuurd, om de heen- en terugreis te maken. Gisteren is het gewone vaartuig, dat om de acht of veertien dagen Caprera aandoet, te Genua gearriveerd. Menotti Garibaldi en zijn broeder zijn aankoopen voor de huishouding komen doen. De schoonbroeder van den generaal, de heer Conzo, dien ik heden morgen ontmoette, heeft een brief des generaals ontvangen, waarin deze goede berigten wegens zijnen welstand geeft, maar met geen woord van Amerika spreekt. Echter weet ik, door een goed ingelicht persoon, en wel op het oogenblik dat ik Turijn gisteren avond verliet, dat een brief van Garibaldi aan den Koning was ontvangen, waarin hij verlof vroeg om naar Amerika te gaan. Dit zou beteekenen dat, als de Koning ja zeide, de generaal lust zou gevoelen om ingelijks ja te zeggen. Hier gelooft men het niet en ik evenmin. Nogtans geloof ik wel dat de Koning den brief ontvangen heeft, die met de gisteren morgen gearriveerde stoomboot moet zijn aangebragt, en de Amerikaansche gezant is eergisteren te Caprera aangekomen. Het zou een groote misslag zijn, want de generaal heeft zijn werk hier niet voltooid. En wat zouden wij met zijne Garibaldianen zonder hunnen bevelhebber aanvangen? Zij zouden, zonder zijne stem om hen in bedwang te houden, eene ware plaag voor ons worden. In weerwil van zijnen moed zou hij ook groot gevaar loopen met de Amerikaansche „snobs" eene nederlaag te lijden, en, in ieder geval, gaat de zaak hem niet aan."

— Volgens brieven uit Rome zou de bekende Carlistische Spaansche generaal Cabrera er aan denken deel aan den strijd in Zuid-Italië te nemen, door zich aan de spits der Bourbonsgezinden te stellen.

— Uit Konstantinopel meldt men dat Rizza-pacha tot gouverneur van Aleppo en Kuprezly tot gouverneur van Adrianopel benoemd is.

Per Telegraaf.

PARIJS 15 September.

De Constitutionnel behelst een door den heer Grenier onderteekend artikel, in denzelfden geest als hetgene de heer Limayrac gisteren in de Pays geschreven heeft. De heer Grenier zegt dat Frankrijk nooit een enkelen duim Italiaansch grondgebied zal eischen. „Sardinië, zegt de Constitutionnel, is Italiaansch land, en het ons toe te eigenen zou geen aanhechting maar verovering wezen."

BERLIJN 14 September.

De zamenkomst tusschen den Keizer der Franschen en den Koning van Pruissen is bepaaldelijk op den 6 october vastgesteld en zal te Compiègne plaats hebben.

De hier geaccrediteerde hoofden der gezantschappen zijn verwittigd dat zij tot bijwoning der krooning te Koningsbergen zullen worden uitgenoodigd, maar zonder hunne echtgenooten en secretarissen van legatie. Er zullen te Koningsbergen buitengewone ambassadeurs zijn, maar zonder bepaalde uitnoodiging. De buitenlandsche Regeringen zullen te dien opzigte naar goedvinden kunnen handelen. De Keizer van Rusland zal zich door een der Grootvorsten, de Koningin van Engeland door lord Clarendon laten vertegenwoordigen.

WEENEN 14 September.

De Oesterreichische Zeitung wederspreekt het berigt dat de heer Kemenyi, Hofkanselier van Zevenbergen, zijn ontslag heeft ingediend, en insgelijks dat wegens conferentien tusschen den Aartshertog Reinier en den Vorst Primaat.

TURIJN 14 September.

De gezant der Vereenigde Staten is gisteren van Caprera teruggekeerd. Het schijnt zeker te zijn dat Garibaldi het hem voorgeslagen bevelhebberschap van de hand heeft gewezen.

Volgens depêches uit Napels van heden melden de gouverneurs van Avellino, Bari en Beneventaro, dat de rust in hunne provincien hersteld is.

De leening wordt 71.25 genoteerd.

TURIJN 15 September.

De Koning is gisteren te Florence aangekomen en met de grootste geestdrift ontvangen. De geheele stad was met vlaggen versierd, eene ontelbare menigte was op de been en de toejuichingen waren talrijk.

Uit Napels wordt heden gemeld dat de generaal Pinelli het bosch in de nabijheid van Montecchio, met behulp van 8000 man nationale troepen, heeft ingesloten; dat ook Cipriani met zijne geheele bende omsingeld is, en de bergengten tusschen Aquila en Terami van roovers gezuiverd zijn.

RIO-JANEIRO 25 Augustus.

Koffij 5.400 à 5.600. Er werden 66,700 b. verscheept, waarvan 41,300 b. naar het Kanaal. Voorraad 240,000 b. — *Vrachten* naar Engeland 40/ à 45/. — *Wissel* op Londen 24¾.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 15 September.

Van hier wordt aan de Stoompost het volgende geschreven:

„Voor weinige dagen kwam hier voor de stad het nieuw gebouwde clipper-fregatschip Dageraad, kapit. J. R. Ulrich, gebouwd op de werf van den heer J. Smit Fop Zn. te Slikkerveer en toebehoorende aan den heer Fop Smit te Kinderdijk. Deze clipper is opgetuigd met het gegalvaniseerde ongetwijnde ijzeren touw uit de fabriek der heeren R. E. Newall en Comp. te Londen, waarvan de deugdzaamheid, elders reeds overbekend, in den laatsten tijd ook in Nederland meer op hare regte waarde wordt geschat; immers de Dageraad is reeds het vierde hier te Lande gebouwde schip, waarvan het want uit gedacht ijzertouw is te zamen gesteld.

„Het barkschip de Ridderkerk, kapit. H. Teerlink, aan dezelfde werf gebouwd en denzelfden reeder toebehoorende, is, met het ijzeren want voorzien, reeds twee reizen in de groote vaart, en de gezagvoerder getuigde, het in alle opzigten uitmuntend had voldaan; terwijl door kapit. F. Guyt Jr., die het gezag voerde over het nieuw gebouwde ijzeren clipperfregatschip Jan de Wit, gebouwd op de werf van den heer Fop Smit aan den Kinderdijk en toebehoorende aan de heeren C. Balguerie en Zoon alhier, daaraan niet minder lof werd toegezwaaid.

„Ook het clipper-fregatschip Noach, kapitein P. Wierkx, mede op die werf gebouwd en dien bouwmeester toebehoorende, is met het bedoelde ijzeren touw opgetuigd. Dit schip doet thans zijne derde reis; over de beide eerste reizen (waaronder eene in 82 dagen van Java te Brouwershaven binnen) verklaarde de gezagvoerder „het ijzeren scheepswand heeft bijzonder goed voldaan en verdient alle aanbeveling." De reis van deze snelzeilende clipper, welke nu laatstelijk in het voorbeeldeloos kort tijdsbestek van 72 dagen naar Java is volbragt, pleit ook voor het doeltreffende in het aanwenden van het gegalvaniseerde ijzeren ongetwijnde touwwerk, uit de fabriek der heeren R. S. Newall en Comp., door wie, naar wij vernemen, het agentschap voor Nederland uitsluitend is opgedragen aan de heeren Verwey en Comp. te Rotterdam.

„De vorenstaande feiten vermeldende, is het ons aangenaam daardoor op nieuw bewezen te zien, hoe de gunstige beoefening van den scheepsbouw in Nederland voor die in het buitenland niet behoeft te wijken, maar zij haar in menig opzigt zelfs voorbij streeft."

Uittreksel uit een berigt van Zijner Majesteits Consul-Generaal te Athene, van 17 augustus jl., omtrent de verwachtingen aangaande den oogst in GRIEKENLAND *en de* IONISCHE EILANDEN, *enz.*

Granen. De berigten uit alle deelen van Griekenland spreken van eenen overvloedigen oogst, die in sommige streken de helft meer bedraagt dan verleden jaar. De prijzen zijn dien ten gevolge aanmerkelijk gedaald.

Krenten. In Griekenland zoowel als op de Ionische Eilanden heeft men, bij den aanvankelijk goeden stand der wijngaarden, op sommige plaatsen de zwaveling verzuimd; ten gevolge van dit verzuim en van de zware regens in de maand mei heeft de druivenziekte zich hier en daar vertoond, zoodat men den oogst op een tiende minder dan verleden jaar schat, bij minder goede kwaliteit. Door de vermindering van de regten op dit artikel in Engeland een merkbaren invloed op de consumtie uitoefent, zoo verwacht men dat, wanneer de nieuwe vrucht op de markt verschijnt, de vooruitgang nagenoeg opgeruimd zal zijn. Men ziet dan ook een levendigen handel in dit artikel te gemoet; reeds is bekend dat 12 stoombooten en een 50tal zeilvaartuigen in Engeland zijn aangenomen; terwijl tusschen Engeland en onze havens drie geregelde stoombootdiensten bestaan. Daar de oogst nog niet heeft plaats gehad, weet men nog niets van de prijzen; men onderstelt dat zij in den beginne iets lager zullen zijn dan verleden jaar.

Olie. Wat Griekenland betreft zeggen de berigten, dat de oogst minder zal wezen dan die van het vorige jaar of op zijn hoogst daarmede gelijk zal staan. Daar echter de vrucht zeer gezond en overvloedig is, zal waarschijnlijk de uitkomst gunstiger wezen dan men voorgeeft. Op de Ionische Eilanden verwacht men een goeden oogst, die voor Zante alleen op 70.000 vaten geschat wordt (ongeveer 4400 Engelsche tonnen). Op Corfu zijn de uitzigten mede gunstig; vermits echter de oogst aldaar gewoonlijk eerst laat plaats heeft, waardoor de vrucht aan bederf blootstaat, is er voor het einde van november niets met zekerheid aangaande de opbrengst te zeggen.

Van *vijgen* verwacht men een gelijken oogst als verleden jaar.

Akerdoppen zijn overvloediger en beter dan in het vorige jaar; de prijzen zullen waarschijnlijk zijn: dr. 120 à 125 de 1000 Venetiaansche ponden voor de fina camata, en dr. 90 à 95 voor de grossa.

Wol is dit jaar niet overvloedig geweest: de opbrengst der omstreken van Patras is reeds geheel uitgevoerd.

Scheepvaart. Ten gevolge van de concurrentie der talrijke stoombooten, die voor den uitvoer der producten van de Ionische Eilanden en Griekenland's westkust gebezigd worden, zullen de vrachten voor stoombooten laag zijn en men verwacht dat zij tot 45 à 46 shilling per ton zullen dalen. Zeilschepen hebben voor vruchten 45 à 50 shilling bedongen, maar men verwacht ook hierin daling. Alleen voor den uitvoer van krenten en olie zal eene scheepsruimte van ongeveer 50.000 tonnen noodig zijn.

Uit een schrijven van den Nederlandschen consul te Patras deelt de Consul-Generaal het volgende mede: „Er wordt hier bijna geene andere dan Nederlandsche suiker verbruikt, en toch komt hier nooit eene lading regtstreeks uit Nederland aan. Zou het voor de Nederlandsche fabrikanten en handelaars geene rekening geven, indien zij hunne suikers regtstreeks herwaarts zonden? De hier gevestigde kooplieden ontbieden de Nederlandsche suikers uit Engeland, Triëst of van elders, waardoor het artikel duurder te staan komt. Wierd het regtstreeks aangevoerd, het zou goedkooper verkocht kunnen worden, en de Hollandsche koopman zou het profijt hebben van de commissie, welke nu door eenen Engelschen of Triëster koopman berekend wordt. De vestiging alhier van een depôt zou ongetwijfeld tot vermeerdering der consumtie en tot uitbreiding van de betrekkingen met Nederland bijdragen. Uit dit laatste oogpunt verdient nog een ander onderwerp de aandacht van de Nederlandsche reeders. Het ontbreekt hier niet aan lieden die fruit naar Nederland zouden willen zenden, om ook aldaar de markten te beproeven, maar niemand wil daarvoor opzettelijk een schip bevrachten of het risico van eene volle lading op zich nemen. Bij kleine partijen zou veel kunnen verzonden worden, maar het ontbreekt aan middelen van verzending. Wel wordt deze haven nu en dan bezocht door eene stoomboot van de linie tusschen Rotterdam en Triëst; maar daar de komst van zulk een vaartuig niet vooraf bekend is, terwijl hetzelve zich gewoonlijk slechts kort ophoudt, zoo kan men de artikelen, die men zou willen verzenden, niet bij tijds gereed hebben. De Engelsche stoombootlinien vinden hier in het fruitsaizoen altijd goederen ter verzending; zou dan niet ook eene Nederlandsche maatschappij gedurende dat saizoen, hetwelk drie maanden duurt, onze haven geregeld twee maal in de maand door hare stoombooten kunnen laten aandoen? Het nut daarvan zou bij eene proefneming waarschijnlijk al zeer spoedig blijken."

Ingezonden Stukken.

DE BURGEMEESTER-SECRETARIS.

Er bestaat een naamloos werkje, getiteld: „de traktementskwestie der dorpssecretarissen", waaruit het volgende voor *alle* gemeenten van belang is:

„De gevorderde belofte (art. 100 der gemeentewet) van „al de *pligten*, die de wet, regelende de zamenstelling, inrigting en *bevoegdheid* der gemeentebesturen, en de door den *Raad vastgestelde instructie* aan het ambt van secretaris hebben verbonden *eerlijk* en *vlijtig* te zullen vervullen" *verbindt* den secretaris regtstreeks aan het belang der gemeente.

De *hulp* (art. 101), die men van hem eischt in het *bestuur* der gemeente, geeft hem deel aan dat bestuur.

En de onmiddelijk daarop volgende bepaling (art. 102) „door hem worden al de stukken, die van den Raad en Burgemeester en Wethouders uitgaan, mede onderteekend" bewijst, dat de wetgever heeft gewild, dat des Raads besluiten (en die van Burgemeester en Wethouders) niet zouden worden blootgesteld aan de mogelijke luimen van den voorzitter, maar integendeel in hoede genomen *door*, meer toevertrouwd *aan* de goede zorgen van een van den *voorzitter onafhankelijk* man, en tevens, dat op hem zou rusten een deel der verantwoordelijkheid van het *dagelijksch bestuur*.

De Burgemeester-secretaris is alzoo een onding. *Onnut*, want hij kan niet beantwoorden aan des wetgevers voorzorgen. *Nadeelig* voor de gemeente, want de ingezetenen kunnen niet in hem vinden, wat de *zelfstandige* secretaris voor hen is, namelijk: „de welwillende raadgever, de ambtenaar, die in de gelegenheid is de burgerij op velerlei wijze te gerieven, de gemakkelijk door den burgerman te naderen medebestuurder."

Waar men een secretaris vinden kan vereenige men nimmer de beide betrekkingen. De Gemeenteraad, die anders handelt, toont zich de belangen zijns lastgevers niet aan te trekken, of zijn last niet te begrijpen.

Dit *algemeene* wil ik in het *bijzonder* toepassen op de gemeente Oud-Beijerland, waarvan ik de eer heb Wethouder te zijn.

Dit volkrijke dorp bevat, volgens de laatste telling, 3999 ingezetenen, en heeft twee gemeentescholen voor lager onderwijs, waarvan elk hoofdonderwijzer, behalve vrije woning en tuin, eene jaarwedde heeft van ƒ 1200, zoodat men ten aanzien der jaarwedde van eenen *afzonderlijken* gemeente-secretaris, van veel meer belang voor *geheel* de gemeente, dan een onderwijzer der *jeugd*, geen verpligte bezuiniging kan voorwenden.

De instructie voor den gemeente-secretaris, door hem, als vermeld, volgens art. 100 der gemeentewet te beeedigen, luidt in art. 3 voornamelijk: „De secretarie zal „des voormiddags van 9 tot 12 en des namiddags van „2 tot 4 uur geopend zijn, en alsdan zal aan ieder „gelegenheid gegeven worden, om in zijne belangen „gehoord te worden."

De tegenwoordige gemeente-secretaris is niet alleen tevens Burgemeester van Oud-Beijerland, maar ook Burgemeester-secretaris van het een uur verwijderde Heinenoord; nog meer, schoolopziener van geheel het district Dordrecht, om welk alles hij tot vele gewone absentiën verpligt is, alzoo, ook met den besten wil, *onmogelijk* aan zijne vermelde beëedigde instructie kan beantwoorden, en waarom het mij onbegrijpelijk is, dat de Raad in der tijd, waarvan ik toen nog geen lid was, hem Burgemeester tevens tot secretaris heeft kunnen aanstellen en Z. M. de Koning die ondoordachte aanstelling heeft gelieven goed te keuren.

Ik heb daarom onzen Burgemeester aangeraden als secretaris zijn ontslag aan den Raad te verzoeken, met bijvoeging, dat ik anders in de onaangename verpligting zal zijn tot het geven daarvan een op vermelde gronden — behalve nog andere grieven — gemotiveerd voorstel aan den Raad te doen, hetwelk bij deszelfs *tegenwoordige* zamenstelling ongetwijfeld door dezen aangenomen en om die gronden, mitsgaders de nog belangrijke grieven, bij welke het publiek geen belang heeft, door Z. M. den Koning goedgekeurd zal worden.

Vervolgens zal ik aan den Raad in bedenking geven de jaarwedde van eenen *afzonderlijken* gemeente-secretaris, die op de voorloopige, maar nog niet door den Raad vastgestelde, begrooting voor 1862 (met die als Burgemeester van ƒ 760 *gecombineerd*) ad ƒ 585 voorkomt, op de ronde som van ƒ 600 te bepalen — (dus slechts ƒ 15 meer, en altijd nog maar tot het halve bedrag der jaarwedde van elken gemeente-hoofdonderwijzer, die daarenboven nog vrije woning en tuin hebben) — om daarop eenen geheel deskundigen secretaris van elders, als niet in de gemeente te vinden, en van welke voor geheel de gemeente allerbelangrijkste betrekking de Raad geen gunstpostje mag maken, aan te stellen, waartoe ik reeds een uitmuntend voorwerp heb opgezocht.

Den 8 *September* 1861. Dr. J. W. E. DE MAN.

STAAT van Koffij en Suiker,

op de zes Hoofdmarkten van Europa.

KOFFIJ.

Voorraad qn. op 1 September der drie laatste jaren.

	1859.	1860.	1861.
Holland	831,000	630.000	443,000
Antwerpen......	54,000	49,000	52,000
Hamburg.......	135,000	80,000	180,000
Triest	36,000	37,000	66,000
Havre	91,000	109,000	145,000
Engeland.......	158,000	155,000	148,000
Totaal	1,305,000	1,060.000	1,034.0 0

		1860.	1861.
Aanvoer qn. gedurende 8 maand	Holland......	728,000	867,000
	Antwerpen ..	192,000	232,000
	Hamburg ...	609,000	675,000
	Triest	156.000	193,000
	Havre	378.000	426,000
	Engeland	405,000	398,000
Aanvoer.....................		2,468,000	2,794,000
Voorraad op 1 Januarij ...		1,045,000	902,000
Totaal...........		3,513,000	3,696,000
Voorraad op 1 September .		1,060,000	1 034,000
Aflev. gedurende 8 maand		2,543,000	2,662,000

SUIKER.

Voorraad qn. op 1 September der drie laatste jaren.

	1859.	1860.	1861.
Holland	270,000	240,000	470.000
Antwerpen......	54,000	12,000	54,000
Hamburg..... ..	80,000	120,000	155,000
Triest	110,000	51,000	32,000
Havre	179,000	109,000	173,000
Engeland........	2,267,000	2,414,000	2,823,000
Totaal........	2,960,000	2,946.000	3,707.000

		1860.	1861.
Aanvoer qn. gedurende 8 maand	Holland	1,615,000	1,950,000
	Antwerpen ..	115,000	417,000
	Hamburg	310,000	430,000
	Triest........	123,000	163,000
	Havre	382,000	321,000
	Engeland	6,289,000	7,393,000
Aanvoer		8,834,000	10,674,000
Voorraad op 1 Januarij...		2,505,000	1,817,000
Totaal...........		11,339,000	12,491,000
Voorraad op 1 September .		2,946,000	3,707,000
Aflev. gedurende 8 maand		8,393,000	8,784,000

Beursberigten.

LONDEN 14 September.

3 pc. Cons. cont.	93½	a	93¾	3 pc. Peru	79	a	80
id. id. op tijd..	93¾	-	93¼	4½ pc. id. Urib..	93	-	95
5 pc. Oostenrijk	60	-	65	id. te New-York	86	-	88
dito 1859 ..	60	-	65	3 pc. Portugal..	47	-	48
4½ pc. België...	97	-	99	5 pc. Rusland ..	99	-	101
5 pc. Braz 1824	99	-	101	4½ pc. idem....	90	-	92
id. 1839/59	99	-	101	3 pc. idem	61	-	61½
id. 4½ pc. 1852..	89	-	91	3 pc. Spanje ...	49½	-	50
idem 1858	89	-	91	2 pc. idem.....	41¾	-	42¼
6 pc. Buen.-Ayr.	85	-	87	idem Amort....	16½	-	17
6 pc. Chili.....	101	-	104	id. Cert. Coup..	5¾	-	6
3 pc. idem	72	-	74	5 pc. Sardinië ..	79	-	81
5 pc. Denemark.	—	-	—	6 pc. Turkije ...	82¼	-	82¾
3 pc. idem.....	82	-	84	idem Nieuwe...	67½	-	68
2½ pc. Holland.	64	-	65	4 pc. idem.....	101¾	-	—
4 pc. idem.....	100	-	102	3 pc. Venezuela	17	-	19
Equador.......	15¼	-	15¾	idem Uitgest...	9	-	10
id. Land - warr.	—	-	—	Wissel Amst.krt.	11.18½	a	19
4½ pc. Grenada .	16¼	-	16¾	idem 3 m.	12.¾	a	12.1¼
id. Uitgestelde .	5½	-	6	idem Rott. 3 m..	12.1	a	12.1¼
3 pc. Mexico...	23½	-	23¾	idem Parijs kort.	25.40	a	47½
4½ pc. Peru....	97	-	98	idem 3 m.	25.70	a	75

De stemming was heden vrij willig.

PARIJS 14 September.

Frankrijk 3 pc. a cont. 68.85, 68.95; dito op ultimo 69; dito 4½ pc. a cont. 96, 96.05; dito op ultimo 96.20. Bank-Actien 2930. Crediet Mobilier 760. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorweg-Aandeelen 413.75. Napels 5 pc. —. Spanje 2 pc. 42; dito buitenl. 3 pc. Oude —; dito Nieuwe —; dito binnenl. 3 pc. 47½; dito Passive 17. Oostenrijk 5 pc. —.

Bij geringen omzet ondergingen de fondsen weinig variatie.

In lading liggende Schepen.

Te Rotterdam.

BATAVIA en SOERABAIJA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het nieuwe, gekoperde Clipper-Fregatschip Dageraad, kapitein J. R. Ulrich; voerende eenen bekwamen Scheepsdoctor en hebbende eene melkgevende Koe aan boord. Adres bij de Bevrachters 't Hoen, Hudig & Co. en de Cargadoors Hudig & Pieters.

BATAVIA en SAMARANG, mede voor Passagiers, het Nederl. gekoperd Barkschip Nederwaard, kapitein D. Kwakkelstein. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer.

BATAVIA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het extra snelzeilend Nederl. gekoperd Campagne-Barkschip Æolus, kapit. N. J. de Vries, voerende eenen geëxamineerden Scheepsdoctor en eene melkgevende Koe, om medio October te vertrekken. Adres ten Kantoren van Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen.

BATAVIA, voor Passagiers en Goederen (om 29 September te vertrekken), het extra snelzeilend Nederl. Clipper-Fregatschip Noordbrabant, kapit. H. R. Bok; hebbende uitstekende Inrigtingen voor Passagiers, Badkamer enz., en voerende eenen geëxamineerden Scheeps-Doctor. Adres bij P. A. van Es & Co.

BATAVIA en SOERABAIJA en eventueel SAMARANG, het snelzeilend gekoperd Fregatschip Catharina Jacoba Henriette (ex Philips van Marnix), kapit. C. J. Tönjes, bijzonder geschikt voor het Laden van Machineriën, Rijtuigen en andere Voorwerpen van grooten omvang, en uitmuntend ingerigt voor Passagiers. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer.

BOSTON, het Amerik. Fregatschip Fairfield, kapit. B. Hull; vertrekt 25 September. Adres bij Wambersie & Zoon.

GENUA, het Nederl. Schooner-Galjootschip Jantina Alida, kapitein D. B. N. Piebes. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

GIBRALTAR, het Ned. Schip Wilhelmina, kapit. Koster. Adres bij Seeuwen & Co.

GUERNSEY en JERSEY, Eng. Schoener Admiral Windham, kapit. Chs. Allcock. Adres bij Hudig & Pieters.

JERSEY en GUERNSEY, Eng. Schoener Seabird, kapit. C. Nuttall. Adres bij Hudig & Pieters.

JERSEY en GUERNSEY, het Eng. Kotterschip Marco, kapit. Fr. Richardson. Adres bij Hudig en Blokhuyzen.

KONINGSBERGEN, het Pruissisch Brikschip Windsbraut, kapit. J. L. Ducros. Adres bij Seeuwen & Co.

NEW-YORK, het Nederl. Barkschip Maria Magdalena, kapit. J. H. Willenbrink. Adres bij Wambersie & Zoon en Hudig & Blokhuyzen.

NEW-YORK, het Bremer Fregatschip Johann Smidt, kapit. H. Schmidt. Adres bij Wambersie & Zoon.

PADANG, mede voor Passagiers; waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het Nederl. Barkschip Joan, kapit. C. La Seur. Adres bij de Reeders van Overzee & Co. en de Cargadoors Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer, alhier, en de Coningh & Co., te Amsterdam.

ST. PETERSBURG, het Deensch Schoenerschip Friedrich de VII, kapit. H. M. Petersen. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

RIGA, het Russisch Schoenerschip Johanna Emilie, kapit. J Ontjes. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

SAMARANG (direct), om tegen de helft van September te vertrekken, het extra snelzeilend Nederl. gekoperd Barkschip Voorwaarts, kapit. E. L. Kerkstra. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen.

SAMARANG (direct). voor Goederen en Passagiers, het snelzeilend gekoperd Nederl. Barkschip Stad Gouda, kapit. K. D. Breuning, om spoedig te vertrekken. Adres bij P. A. van Es & Co.

SINGAPORE en HONGKONG, om spoedig na arrivement te vertrekken, het Nederl. Brikschip Stella Maris, kapit. A. Leeflang. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer, te Rotterdam; de Vries & Co., te Amsterdam, en Loncq & Cool, te Schiedam.

SOERABAIJA (direct), het Nederl. Barkschip Helena, kapit. J. A. van Winkel. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen.

STETTIN (na arrivement). het Pruissisch Schoenerschip Louise, kapit. E. W. Eichmann. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

TRIEST, het Nederl. gezinkt Schoenerschip Clasina Aidina, kapit. J. B. Wirtjes. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

Handelsberigten.

(Per Overland-Mail.)

BATAVIA 31 Julij.

INVOER. *Manufacturen.* Madapollams. Holl. wit geen verandering te noteren, met belangrijke aanvoeren; ongebl. voorraad en moeijelijk te plaatsen. Eng. wit zonder verbetering; ongebl. steeds lusteloos. Shirtings. Eng. wit ord. kwal. zonder vraag; ongebl. in de behoefte wordt ruim voorzien door verkoopen in veiling tegen lage prijzen. Holl. wit weinig vraag; ongebl. zonder verandering. Weefgoederen beperkte vraag. Battiks. Verkoopen tegen lage prijzen. Chitsen. De markt is ruim voorzien, en verkoopen gaan traag van de hand. Jaconets. Effen gewild; gedrukte zonder vraag, en de markt overvoerd. Adr. rood Katoen slechts tot lage prijzen te plaatsen. Cambrics beperkte vraag. Garen geringe afdoeningen. Naaigaren verkoop langzaam. Drills. Holl. in goede vraag, met belangrijke aanvoeren; Eng. gezocht met weinig voorraad; Amerik. ontbreekt, blaauw onverkoopbaar. Wollen Dekens moeijelijk te plaatsen. Molton gaan traag af en prijzen laag. — *Metalen.* IJzer. Zweedsch met eenige vraag; Eng. geringe transactien. Bladkoper zonder verbetering. Koperen Spijkers weinig vraag. IJzeren Spijkers. Goede assortimenten te plaatsen. Spiauter overvoerd, zonder vraag. Zink en Lood traag afgaande. Blik tamelijke voorraad, met weinig vraag. — *Steenkolen.* Eng. werd in veiling verkocht voor ƒ 21 a ƒ 22 per ton, leverbaar aan wal, en eene lading leverbaar te Samarang aan wal, voor ƒ 25; Australische afgedaan a ƒ 22½ per ton, leverbaar aan wal te Cheribon.

UITVOER. *Arak.* Verkoopen van ƒ 47½ tot ƒ 52 per legger. — *Cubeben.* Een partijtje prima soort afgedaan a ƒ 60 per pic. — *Foelie.* Benkoelsche ƒ 30 a ƒ 50 per pic. verkocht naar kwaliteit. — *Gutta Percha* niet ter markt. — *Gom Elastiek.* Verkoopen a ƒ 68 a ƒ 70 per pic. — *Gom Damar* zonder verandering, ƒ 24 per pic., nominaal. — *Huiden.* Koe- weinig vraag ƒ 3 a ƒ 4 per stuk; Buffel- a ƒ 3½ per stuk verkocht. — *Indigo.* Te Samarang afgedaan a ƒ 4.30 per ℔, met goede vraag. — *Koffij.* Java ƒ 34 per pic. afged.; Padang ontbreekt. — *Nagelen* zonder voorraad. — *Notenmuscaat* ƒ 55 a ƒ 70 per pic. voor Benkoelsche naar kwaliteit. — *Peper.* Lange niet ter markt; Zwarte Lampong ƒ 16½ per pic.; Benkoelsche ƒ 18 a ƒ 19 stil; Witte ƒ 35 nominaal. — *Rotting.* Banjer ƒ 7½ a ƒ 8 en Padang ƒ 4 a ƒ 5 per pic., zonder vraag. — *Rijst.* 8000 pic. Indramaijoe afgedaan a ƒ 200 per koyang inclusief zakken. De oogst Indramaijoe West ca. 40/m. pic. zal op 12 Aug. a. s. bij inschrijving worden verkocht. 1ste kwal. Batavia ƒ 150 en 2de ƒ 125 a ƒ 135, per koyang, geringe afdoeningen; Carga ord. tot goed ƒ 105 a ƒ 120 naar kwaliteit. — *Suiker* n.° 16 verkoopen a ƒ 16 per pic. en tot dit cijfer steeds aangeboden. — *Sapanhout.* Manilla in entrepôt ƒ 6 en Bima ƒ 3 per pic. nominaal.

SCHEEPSVRACHTEN. (Eng.) Launceston naar Sydney, bevracht a £ 3 per ton in eens te Samarang te laden. Onbevrachte schepen: (Ned.) Pegasus, (Eng.) Majestic, (Fr.) Rose Marie Louise, (Hanov.) Kroonprins Ernst August, (Pruiss.) Germania, (Brem.) Etha en Energie, (Deen.) Cecrops. Diversen: (Eng.) Leonidas en Spray in lading naar Sydney, Sarah naar Nieuw Zeeland en Wm. Simpson naar Londen; (Hamb.) Malacca vertrekt naar Singapore; (Fr.) Nicolas Cezard laadt voor bevrachters rekening en Johannes Anthonius in Europa bevracht; (Amerik.) Cromwell vertrok naar Calcutta.

Wisselkoers op Holland 6/m. dato ƒ 99½ pc. a pari afgedaan; Engeland 6/m. zigt ƒ 11.90 a ƒ 11.92½ per £ afgedaan; Singapore ƒ 2.72 per $ afgedaan; China ƒ 2.72 per $ afgedaan; Calcutta ƒ 124 per 100 Cs. Rs. nominaal; Gouvernement trekt a ƒ 99 pc. sedert 15 Junij.

Spetie. Mex. Matten ƒ 2.65 nominaal; Sovereigns Eng. ƒ 12.80 afgedaan; dito Austr. ƒ 12.50; Doubloenen roode ƒ 38, geele ƒ 41 verkocht; Willempjes ƒ 10¼; oude Ducaten ƒ 7, nieuwe ƒ 6 nominaal; goud in staven ƒ 40 a ƒ 45 per reaal naar kwaliteit; dito in blad ƒ 47 a ƒ 48.

SAMARANG 27 Julij.

Manufacturen. De handel bepaalde zich in de laatste 14 dagen tot de Uitvoer-Artikelen, daar van Invoer-Artikelen alleen zeer oude voorraad bestond en men dus niets dan voor directe behoefte inkocht, rekenende op de aanvoeren die met de dagelijks verwacht wordende schepen worden te gemoet gezien. Eenige dezer schepen zijn gisteren binnengekomen, doch tot nog toe vonden geene transactiën plaats, als eenige Calicots tot de navolgende noteringen, en zal eerst eenige dagen later over den werkelijken stand der markt kunnen geoordeeld worden. Onze noteringen voor Calicots zijn: 5/4 gebl. ƒ 4.90 a ƒ 5, ongebl. ƒ 5; 6/4 gebl. ƒ 6.15 a ƒ 6.20, ongebl. ƒ 6 20 a ƒ 6.25; 7/4 gebl. ƒ 7.10 a ƒ 6.15, ongebl. ƒ 6 90 a ƒ 6.95 op een maand crediet. Holl. Shirtings alleen tot verlies latende prijzen te verkoopen. Cambrics ruim ter markt en n.° 24 niet meer waard dan ƒ 3.25 a ƒ 4 naar kwal. Holl. Drills zeer gewild en moet een zeer mooi partijtje (merk Koninklijk wapen) a ƒ 8.25 contant zijn afgedaan. Turksch rood Katoen met afnemenden voorraad, doch verhooging van prijzen wordt voorkomen door aanvoeren van de Kust. Chitzen van goede patronen tot verlaagde prijzen te verkoopen. Batik Slendangs, Sarongs en Kain Pandjangs, blijven eenige vraag genieten, doch geweven en Turksche roode Goederen verlaten. Naaigaren ƒ 100 a ƒ 175, naar kwaliteit en verpakking. Laken met weinig vraag en vooral het fijnere met weinig debiet. Polemieten verkoopbaar. Molton Dekens met afnemende voorraad. — *Metalen.* Voor Zweedsch Staafijzer wordt ƒ 12.25 geboden. Zweedsch Staal te noteren 3/8 ƒ 14, 1/2 ƒ 13 en 5/8 ƒ 12. — *Provisien* en *Dranken* zonder noemenswaardige verandering; alleen Jenever in groote flesschen iets meer gevraagd en ƒ ½ hooger te taxeren. — *Kaas*, *Hammen* en *Boter* mankeren op het oogenblik in de eerste hand, doch de aangekomen schepen brengen nieuwe aanvoeren, die wij wel denken ten volle de vorige noteringen zullen bedingen. — Hollandsch *Papier* nog onveranderd. — Naar *Lijnolie* komt tot de lage prijzen eenige vraag. — *Loodwit* veel ter markt en moeijelijk te plaatsen. — *Koolteer* a ƒ 10 en Zweedsche *Teer* a ƒ 20 te plaatsen. — Van Hollandsche *Goeniezakken*, die minstens een picol inhouden, vonden afdoeningen plaats van ƒ 40 tot ƒ 50, en werd zelfs voor zeer mooije kwaliteit iets meer besteed. — Van *Koffij* blijven de aanvoeren gering, ten gevolge van de aanhoudende regens; in de laatste dagen vonden eenige afdoeningen plaats a ƒ 33⅜ voor gewone en ƒ 35⅜ voor West-Indische bereiding. — Voor *Suiker* biedt men ƒ 15.25, doch de nog disponible partijen worden op ƒ 16 n.° 16 gehouden, en is onder dien prijs niet te koop; de fabricatie van dit artikel wordt ook zeer vertraagd door het natte weder, wegens gebrek aan drooge brandstof. — *Indigo* zeer gewild a ƒ 4.30 voor prima kwaliteit, afwijkende soorten steeds moeijelijker te plaatsen. — *Huiden.* Koe- ƒ 65, Buffel- ƒ 50 waard. — *Rotting* ƒ 8 a ƒ 9. — *Rijst.* Witte gestegen tot ƒ 160 a ƒ 170 en Carga tot ƒ 130 a ƒ 150, zonder zakken, door groote vraag voor de binnenlanden, en worden hoogere prijzen alleen voorkomen doordien de behoefte voor uitvoer zeer gering schijnt te zijn. — *Staartpeper* a ƒ 67 afgedaan. — *Vrachten* rijzende en thans te noteren ƒ 105 voor zwaar goed naar Nederland. Naar China is thans weinig emplooi. — *Wisselkoers* pari met meer papier.

SOERABAIJA 24 Julij.

Manufacturen. Voor Madapollams is de vraag zeer gering. Voor Calicots bestaat wezenlijke behoefte. Van Hollandsche Drills hadden geene aanvoeren plaats; 1ste soorten bedingen ƒ 8.12½, ordinaire soorten niet dan tot lage prijzen te plaatsen; Amerikaansche dito niet ter markt; witte nagenoeg onverkoopbaar, blaauwe ƒ 8 a ƒ 9. Gebl. Shirtings genieten weinig vraag; fijne Engelsche bij kleinigheden tot redelijke prijzen te plaatsen; ruwe daarentegen zeer gewild. Chitzen met grooten voorraad, maar meest allen ongewilde patronen, hetgeen de omzet zeer belemmert. Jaconets onveranderd, zonder vraag. Batik-Goederen ondergingen geene verandering. Adrianopel rood Katoen van ordin. en dunne kwaliteit ruim ter markt en wordt tot lage prijzen aangeboden; goede zware kwaliteit niet voorhanden. Cottonetten wekken weinig attentie; voorraad groot. Echt indigo blaauw Katoen weinig ter markt en zoude ƒ 10 a ƒ 10.25 opbrengen. De vraag naar Molton Dekens vrij levendig; de voorraad nagenoeg opgeruimd. — *Metalen.* Zweedsch IJzer ruim voorhanden, zoo ook Engelsch; de prijzen zijn zeer gedrukt. Bladkoper, Yellow Metal en Compositie Huidspijkers zonder verandering. Goed gesorteerde partijen IJzeren Spijkers zouden van ƒ 18 tot ƒ 20 gaarne koopers vinden; brosse dito onverkoopbaar. — *Steenkolen.* Voor Engelsche werd ƒ 25 betaald. — *Boter* verkeert in eene allergedruktste stemming en wordt op vendutie losgelaten van ƒ 5 tot ƒ 10. — *Kaas* gevraagd. — *Meel.* Amerikaansch verkocht tot ƒ 35, Hollandsch tot ƒ 30; van beide soorten is de markt genoegzaam voorzien. — *Hammen* van goede kwal. gevraagd. — *Dranken.* Goede Jenever aangeboden tot ƒ 10 a ƒ 10.25; afdoeningen zijn zeer gering. Hollandsche roode Wijn gaat af van ƒ 28 a ƒ 30; goede Bordeaux Wijn van ƒ 40 a ƒ 45; Rhijnwijn van goede kwaliteit schaarsch voorhanden zoude ƒ 20 a ƒ 21 bedingen. Haantjesbier vindt koopers tot ƒ 6.75 a ƒ 7. Seltzerwater nominaal ƒ 12. — *Lijnolie.* Ongekookte tot ƒ 13.50 en gekookte tot ƒ 15 te plaatsen. — *Teer.* Zweedsche niet ter markt; *Koolteer* daarentegen ruim. — *Verwwaren* in een doen. — Van *Suiker* werden slechts afgedaan 5000 picols op levering tot ƒ 15.75; na ontvangst der laatste mailberigten is het artikel als nominaal te beschouwen. — *Koffij* zonder afdoeningen. — *Rijst* vast in prijs. — *Vrachten.* Sedert de laatste 14 dagen werden geene charters gesloten. — *Wissel.* Bij het Gouvernement is de koers 99½ pct., particulieren noteren dien 99½ pct. a pari.

MAKASSAR 10 Julij.

UITVOER-ARTIKELEN. De aanvoeren komen over het algemeen later als gewoonlijk ter markt, hetwelk een gevolg schijnt te zijn van de aanhoudende regens. *Koffij.* Bonthain werd afgedaan tot ƒ 34 en andere soorten in verhouding. — *Schildpad.* Reeds kwamen partijen binnen, doch werden nog geene verkoopen tot stand gebragt; naar het schijnt wordt er van dit artikel veel minder ter markt verwacht dan voorgaande jaren. — *Parelmoer.* Ook hier van kwamen reeds partijen aan; daar het grootste gedeelte echter nog niet binnen is, werden nog geene verkoopen afgesloten. — *Noten.* Van wilde werd eene partij tot ƒ 16½ afgedaan. — *Was* zou voor prima Timor grif ƒ 165 bedingen.

INVOER-ARTIKELEN. De toestand onzer markt is in ieder opzigt weder veel slechter geworden en het vooruitzigt op beterschap is nog zeer ver af; bij onze koopers is alle kooplust geweken en waren de verkoopen sedert ons laatste berigt dan ook uiterst gering; de 2de hand realiseert vaak haren voorraad met zwaar verlies. Onder die omstandigheden is het zeer te wenschen dat de aanvoeren spoedig ophouden, daar toch het grootste gedeelte onverk. zal moeten blijven liggen.

Vrachten. De Oscar Vidal ladende p. m. 15,000 pic. werd bevracht naar Macao tot 50 dollar cents voor Katjang Idjoe, tot 75 cents voor Sandelhout en 1 dollar voor Rotting en Sandelwortelhout. Scheepsruimte blijft zeer schaarsch, zoowel naar de Chin. havens als voor kustreizen, zoodat voor diverse bodems een goed emplooi zou te vinden zijn.

SINGAPORE 7 Augustus.

UITVOER-ARTIKELEN met matigen handel en prijzen met weinig verandering. De vraag voor *Tin* is niet zeer levendig en de prijs vast gebleven. — In *Gambier* zijn tot de laatste prijzen aanmerkelijke inkoopen gedaan. — *Peper.* Zwarte schaarsch ter markt en bijna alles opgeruimd tot ongeveer de laatste prijzen. Witte was mede schaarsch en daarin ging weinig om. — *Sagomeel* en *Parelsago* als voren, prijzen onveranderd. — *Gom Elastiek* met geringen aanvoer en prijzen iets lager. — *Gutta Percha* van goede kwaliteit blijft schaarsch, doch de vraag is niet levendig en prijzen met neiging tot dalen. — *Suiker* in kleine hoeveelheid voor Siam genomen tot omtrent de laatste prijzen. — *Koffij* met aanvoeren van Balie tot de laatste notering. — *Rijst* met beperkte vraag, doch prijzen iets beter. — *Thee* bijna zonder vraag en er ging zeer weinig in om.

INVOER ARTIKELEN. *Manufacturen.* Even voor het vertrek der laatste mail ontstond er vraag voor grijze Goederen, en belangrijke verkoopen werden gedaan, doch het artikel is thans lusteloos. De aanvoeren van Stukgoederen zijn niet groot geweest, maar nog te veel voor de behoefte, en er schijnt geen vooruitzigt op onmiddellijke verbetering te zijn. — *Zeildoek.* Zware soorten met goede vraag. — *Vleesch* en *Spek* bijna onverkoopbaar. — *Sterke Dranken* overvoerd; Jenever met beperkte vraag $ 2.75 a 4.75. — *Metalen.* Lood meer gevraagd. — *Vrachten* vast en bijna alle beschikbare schepen zijn aangenomen. — *Koers.* Bankwissels op Londen 4/6 a 4/5¾.

HONG KONG 27 Julij.

UITVOER-ARTIKELEN. *Thee* te Canton 1 tael voor fijne kwal. gerezen. Men verwacht spoedig nieuwe aanvoeren. De meeste vraag was voor finest Oopack, waarvan eenige chops met 35½ tls. zijn betaald. — Te Foo-Choo was tamelijk levendige handel; er hadden omzettingen plaats tot de volgende prijzen: Congo tot tls. 20 a 26 voor middl. tot goed middl. en tls. 27.5 a 29 voor fijne soorten; Souchon tls. 15 a 34; Oolong tls. 16 a 22, Pecco tls. 30.5 a 38.5; Scented tls. 21.5 a 31.5. In voorraad 62,000 k. Congo, 20,000 k. Souchong, 31,000 halve k. Oolong en 1600 k. Pecco. Naar Londen werden verscheept 2,136,500 ℔. — Te Shanghae werden van zwarte slechts 600 k. Congo verhandeld tot tls. 16½ a 23. Van groene werden 3400 coll Moyune en Tychow tot de vorige prijzen genomen. Van Ningpo kwamen 4500 halve k. Pingsoeys, van welke slechts een klein gedeelte tot tls. 35 nemers vond, wegens te hoogen prijs. — *Zijde* met vrij belangrijken handel; omgezet 6000 b.; in voorraad 11,000 b. — *Cassia* $ 15.50. — *Anijsolie* $ 142. — *Cassiaolie* $ 220.

De uitvoerhandel mist alle levendigheid. Het nieuwe saizoen heeft te Canton niet den verwachtigen gunstigen invloed gehad. Van Shanghai worden lagere prijzen voor Manufacturen en Wollen Goederen genoteerd. — *Rijst* door voortdurend regenachtig weder in waarde gerezen, zonder dat prijzen hooger te noteren zijn. — *Vrachten* onveranderd; de vraag blijft beperkt, doch er zijn hier niet vele schepen; 45 a 50 c. naar Bangkok en Sargon werden willig geboden. Naar Shanghae werden in de laatste 14 dagen verscheidene middelbare schepen tot 25 a 30 c. per picol Rijst beladen. De Ned. schoener Helmers bekwam $ 1,000 per maand. — *Koers.* Bankwissels op Londen 6 m. zigt 4/5½.

Weerkundige Waarnemingen op 15 September 1861. — 8 uur v. m.

NAMEN der PLAATSEN.	BAROMETER te Maastricht en verschil.	WIND. rigting.	WIND. kracht.	TEMPERATUUR.	TOESTAND DER Lucht.	TOESTAND DER Zee.
	Millim.			*Celsius.*		
Hartlepool……	—	—	—	—	—	—
Groningen……	— 3. 6	Z.t.W.	9	+ 12. 4	—	—
Helder……	— 4. 6	Z.W.t.Z.	17	+ 14. 0	—	—
Vlissingen……	— 2. 0	Z.W.	11	+ 12. 8	—	—
Maastricht……	756. 8	W.Z.W.	2	+ 12. 7	—	—
Portsmouth……	—	—	—	—	—	—
Plymouth……	—	—	—	—	—	—
Havre……	+ 0. 2	W.N.W.	45	+ 14. 3	zwaar bewolkt.	ruw.
Parijs……	+ 1. 7	Z.W.	10	+ 11. 4	"	—
Brest……	+ 7. 3	W.N.W.	0	+ 11. 6	"	slecht water.

Alzoo grootste verschil in Nederland M 4. 6 H; generaal idem B 11. 9 H.
Gisteren was het grootste verschil in Nederland M 4. 1 H; generaal idem B 11. 9 Ha.

Harde Westelijke wind te wachten; gevaar voor storm.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. (W) *Aang.*
15 sept. *Frolic*, Beale, Poole (opgez. n. Dordt)
Vertrokken.
Bride, Gibson, Helvoet
Evadne, Kerr, d.°

Hellevoet *Aangek.*
15 sept. *Adm. Ver-Huell* (s), Havre
Mark that, Drury, Newquay
Hercules, Mooi, Riga
Dina, Brouwer, d.°
Marie Galante, Schwennen, d.°
Nijverheid, Bossinga, St. Petersburg
Evadne, Kerr, Brouwersh.
Bride, Gibson, d.°
Vertrokken.
14 *Gipsy* (st.), Londen
15 *Bittern* (st.), Liverpool
Fijenoord (st.), Londen
(W. Z. W.)

Brielle (W. t. Z.) *Aang.*
15 sept. *Prins v. Oranje* (s), Duinkerken
Leo (st.), Londen
Vertrokken.
14 *Seagull* (st.), Hull
Enchantress (st.), d.°
15 *Swanland* (st.), d.°
Killarney (st.), Goole
De *Ary Scheffer* (st.), n. Havre, ligt in den Put ten anker.

Maassluis *Aangek.*
14 sept. *John & Charles*, Hopkins, Maidstone
De brik *Louisa*, kapit. Gale, is gisteren bij de Pan geankerd.
15 (W.N.W) Niets gepass.

Texel (14 ZW.) *Aangek.*
13 sept. *Engelina*, Heijenga, Galatz (l. v. Vlissingen)
14 *Nipisiquit*, Williams, Akyab
Hoop, Ouwehand, Lissab.
Margaretha Meijering, de Jonge, Londen
Martha Gialts, Westenborg, d.°
Min. Thorbecke (s), Hull
Christiane, Jensen, Christiania

Vlie *Aangekomen*
13 sept. *Johanna*, Oldenburger, St. Petersb.
Johan Cornelius, Groenewoud, d.°
Leentje, Hoedemaker, Dantzig
Maria, de Jong, d.°
Johanna, Sprenger, Stettin
Gesina, Bartels, Gothenb.
Karsina, Waterborg, d.°
Jantje Goosens, Leisler, Trelleborg
Agatha, Schuur, Christiania
Aurora, Nielsen, Frederikstad
Vollenhove, Koning, d.°
Jonge Jacob, Herman, d.°
Johannes, de Boer, d.°
Noordstar, Burghart, d.°
Alida Giezen, Nieland, d.°
Preciosa, Knuth, d.°
Willem, de Boer, d.°
Alida Theodora, Jager, d.°
Elisabeth, Nepperus, Nerva
Annechina Elsina, Kuiper, d.°
Helena Maria, Mulder, d.°
Elsina, Mulder, Stolpem.
Creole, Jörgensen, Droback
Vertrokken.
13 *Captain*, Lamb, Sunderl.
Economy, Baxter, d.°
Josephine, Them, Dramm.
Jacoba Lucretia, Maas, Frederikstad
Elisabeth Maria, Oldenburger, d.°
Frederik Hendrik, Hoeksma, Osterrisoer
Drie Gezusters, Oldenburger, Noorwegen
Drie Gebr., de Jong, d.°
Georgina Wubbina, Heins, Dantzig
Dankbaarheid, Lever, Norrköping

Vlissingen *Aangek.*
14 sept. *Marianne*, Grönbeck, Rio-Janeiro
Douglas, Thomas, Rang.
Asia, Nutzhorn, Akyab
Zambesi, Thomas, Callao
Fire Sonner, Gill, Montreal

—o—

Overland-Mail.

Batavia *Aangekomen*
14 julij *Rotterdam*, Poort, Rotterdam
Prinses Amalia, v. Rijn v. Alkemade, d.°
Canton, Kettler, d.°
Alblasserwaard, von Lindern, d.°
(vertrok 21 n. Tagal)
Fortuna, de Ligny, Rott.
Comm. des Konings v. d. Heim, v. Zanten, d.°
Pegasus, Mannoury, Amsterdam
Hercules, Detering, d.°
William Simpson, Splatt, Londen
Sarah, Frith, Australië
(vertrok 19 n. Cheribon)
16 *Malacca*, Stelljes, Calcutta
Metalen Kruis, Zuurdeeg, Amsterdam
Quatre-Bras, Nieuwenhuys, d.°
(vertrok 21 n. Soerab.)
Cecrops, Davidson, Londen
Nicolas Cézard, Mougneteau, Nantes
(vertrok 21 n. Samar.)
18 *Robertus Hendrikus*, Mulder, Samarang
(vertrok 23 n. Nederl.)
20 *Kiandra*, Pfister, Japan
21 *Christiaan Huygens*, v. Katwijk, Amst.
(vertrok 26 n. Samar.)
Arlequin, Singer, Rott.
Graaf Dirk III, Rotgans, d.°
Mary & Hillegonda, Piccardt, d.°
Bulgersteyn, Geerling, d.°
(vertrok 26 n. Tjilatjap)
Rose Marie Louise, Garneau, Bordeaux
Kronprinz Ernst August, Wilder, Liverpool
Leonidas, Allardyce, Macassar
Susanna Elisabeth, Ouwehand, Shields
(vertrok 25 n. Soerab.)
Batavier, Pfeiffer, Soerab.
(vertr. 24 n. Nederl.)
Nederland, v. Breen qq., Rotterdam
22 *Welvaart*, Mooy, Amst.
(vertr. 30 n. Pekal.)
Ternate, Cars, Soerabaija
(vertr. 30 n. Rott.)
23 *Vice-Admiraal Gobius*, v. Duyn, Amst.
van der Palm, Markus, Rotterdam
Concurrent, v. d. Harst, d.°
Majestic, Jones, Glasgow
24 *Hugo Grotius*, Vogelesang, Rott.
27 *Spray*, Hillman, Sydney
Helena Louisa, Metzelaar, Soerabaija
28 *Johannes Anthonius*, de Voogd v. d. Straten, Rotterdam
Estafette, Oepkes, Amst.
Germania, Franke, Liverpool
29 *Geertruida Maria*, Spiegelberg, Amst.
Constance, Sipkes, d.°
Dina, Rademakers, d.°
T. W. Sears, Drew, Melbourne
India (Zw.), Adelaide
Copernicus, Visser, Rott.
Lizzie Aisbitt, Jacks, Liverpool
Vertrokken.
17 *Friesland*, Mispelblom Beijer, Soerabaija
Staatsraad v. d. Houven, Heymeriks, Rotterdam
(passeerde 18 Anjer)
19 *Vriendentrouw*, Grevelink, Onrust
20 *Homer*, Rowe, Singapore
21 *Catharina Maria*, Oomkens, Passaroeang
Souburg, Zwart, Wijnkoopsbaai
(passeerde 22 Anjer)
Energie, Meijer, Soerab.
22 *Elize Henriette*, Deterding, Amsterdam
(passeerde 23 Anjer)
24 *Sydpolen*, Giertz, Indramayoe
26 *Seaforth*, Bloomfield, Soerabaija
Cromwell, Symes, Calcutta
Omega, Ballingall, Samar.
Koerier, Rotgans, Indramayoe
28 *Staatsraad van Ewijck*, de Winter, Samarang
Ocean, Radvan, Hamburg
30 *Noach*, Wierikx, Cherib.

Anjer *Gepasseerd*
7 julij *Alblasserdam*, 't Hoen, Batavia n. Amst.
16 *Maria Diederika*, van Marion, Passaroeang n. Dordrecht
17 *Gouverneur van Swieten*, v. Boven Fagg, Rott. n. Japan
18 *Karel August*, Huizer, Passar. n. Rotterdam

Samarang *Aangek.*
9 julij *Vier Gezusters*, Bik, Batavia
(vertr. 19 n. Soerab.)
26 *Henrietta*, Portengen, Amsterdam
Vijf Vrienden, Johan, Rotterdam

Soerabaija *Aangek.*
12 julij *Margar. Johanna*, Verschuur, Batavia
24 *Eliza Goddard*, Gascoigne, Sydney
Vertrokken.
10 *City of Glasgow*, Carnaghan, Singapore
13 *Henriette*, Gerrits, Pontianak (Borneo)
17 *Stad Assen*, Haverbult, Bezoekie
25 *Souverain*, Helliesen, Cheribon

Cheribon *Aangek.*
22 julij *Sarah*, Frith, Batav.

Pasoeroean *Aangek.*
13 julij *Alcor*, van Oppen, Soerabaija
14 *Nederland en Oranje*, v. Ruyven, Probolingo
19 *Galilei*, Kock, d.°

Probolingo *Aangek.*
15 julij *Prins Hendrik*, Verloop, Soerabaija

Banjoewangie *Aang.*
14 julij *Eensgezindheid*, de Waal, Soerabaija
(vertr. 16 n. Tjilatjap)
16 *Juno*, Nicolaï, Australië

Tjilatjap *Aangek.*
7 julij *Jan Hendrik*, Lelyvelt, Batavia

Macassar *Aangek.*
13 julij *Marco Polo*, Lousen, Sydney

Macao *Vertrokken*
21 julij *Henrica*, Strackholder, Batavia

Amoy *Aangekomen*
6 julij *Postillon*, v. d. Poll, Singapore

Shanghai *Vertrokken*
4 julij *Generaal Michiels*, Visser, Nagasaki

Kanagawa *Vertrokken*
2 julij *Martha Theresia*, Visser, Shanghai

Singapore *Aangek.*
7 aug. *Bantam*, v. d. Bolck, Rotterdam

—o—

Liverpool *Aangek.*
12 sept. *Wendelina*, Hilbrands, Triest
Paulus, Molema, Pomaron

Falmouth *Aangek.*
13 sept. *Jacoba Johanna*, de Groot, Suriname

Torbay *Binneng.*
13 sept. *Annechina*, de Jonge, Newc. n. Sevilla

Bij **Torbay** *Aangek.*
12 sept. *Christ. & Jeannette*, Rademaker, Batavia n. Amsterdam

Bij de **Singels** *Aangek.*
12 sept. *Geertina*, Brouwer, Amst. n. Venetië
Wilh. Henriette, de Boer, d.° n. Genua

Deal *Aangekomen*
14 sept. *Zeenymph*, v. Roggen, Amst. n. Bat.
Amsterdam, Wehdemeijer, d.° n. d.°
Gepasseerd.
14 *Hebe*, Kiehl, Rott. n. Melbourne

Bij **Margate** *Aangek.*
13 sept. *Ettje Berg*, Post, Rott. n. Bilbao
Johanna Christina, de Jonge, Amsterdam naar Triest

Cuxhaven *Vertr.*
13 sept. *Enterprise*, Hut, Amsterdam

Bremerhaven *Aang.*
12 sept. *Vrouw Reina*, Kruisinga, Dantzig
Vertrokken.
13 *Geertje*, Panjer, Antw.
Vrouw Klasina, Mulder, Amsterdam
Hillechina, Tonkens, d.°
Goede Verwachting, Brons, Groningen
Alida Gezina, de Jonge d.°

Dantzig *Aangekomen*
12 sept. *Jacobus*, Koning, Rotterdam
Vertrokken.
12 *Ilbiena*, Bloema, Gron.

Kroonstad *Aangek.*
7 sept. *Anna Maria*, Kempen, Amsterdam
8 *Juliana Louisa*, Hoven, Amsterdam
Alberdina Tjetskina, v. d. Bos, d.°
Vertrokken.
7 *Benoit*, Visser, Schiedam
Juffer Grietje, Hazewinkel, Elseneur
Ceres, Huizinga, d.°
9 *Castor*, de Jonge, Amst.
Helena, Broekman, d.°
Grietje de Groot, Mulder, Schiedam

Sandhamn *Aangek.*
9 sept. *Gezina Jantina*, Vissenga, St. Petersb.

—o—

Delfzijl 13 sept. De Nederl. schepen *Donna Johanna*, kapit. Borst, van Kramfors n. Maroim, en *Sienke Wiersema*, k. Borst, van Stettin naar Rouaan, beiden l. v. Arendal, zijn, wegens tegenwind en met verlies van zeilen, eergisteren alhier ter reede geankerd.

Vlissingen 14 sept. Het Nederl. tjalkschip *de Vrouw Maria*, k. Hoekstra, van Brussel n. Hamburg, is gisteren bij Ellewoutsdijk gestrand.

Batavia 31 julij. Het Ned. barkschip *Macassar*, kapit. de Boer, v. Australië met eene lading steenkolen naar Batavia, is in de Torres-Straat totaal verongelukt. De bemanning is gered en per stoomboot *Ambon* te Soerabaija aangekomen.

Gepraaid:
16 julij, op 21° 20′ NB. en 114° 40′ OL., *St. Helena*, Sterkenburg, v. Macassar naar Shanghai.
…, op 10° ZB. en 35° WL., *Zeepaard*, Tjebbes, van Cardiff naar de Kaap de Goede Hoop.
7 aug., op 13° NB. en 27° WL., *Jan van Galen*, de Boer, v. Rotterdam n. Singapore.

—o—

Rotterdam *Uitgekl.*
14 sept. *Ouderkerk a/d. Amstel*, Swart, Batavia
Constance, Kimmerer, d.°
Casilda, Stafford, Baltim.
Selma, Larsson, Gothenb

Gedrukt en uitgegeven bij G. en C. A. VAN REYN, te Rotterdam.